

Univerzita Pardubice
Fakulta Ekonomicko-správní

KOMPARACE DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI
V ČESKÉ REPUBLICE A NA SLOVENSKU

Bakalářská práce

2023

Jana Bednářová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jana Bednářová**
Osobní číslo: **E20206**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Finanční správa**
Téma práce: **Komparace daně příjmů ze závislé činnosti v České republice a na Slovensku.**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce bude identifikovat hlavní rozdíly v obsahu základu a konstrukce daně a následné srovnání daňového zatížení zaměstnanců různých mzdových skupin v České republice a na Slovensku.

Osnova:

- Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku.
- Zdanění příjmů ze závislé činnosti fyzických osob v České republice a na Slovensku.
- Komparace na modelových příkladech.
- Formulace závěrů a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. Wolters Kluwer 2018, 2018. ISBN 978-80-7598-166-0.
MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2022 – Úplná znění k 1. 1. 2022. Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3551-6.
NERUDOVÁ, Danuše. Daňová politika v Evropské unii. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Daně. ISBN 978-80-7552-682-3.
RINDOVÁ, Iva a Jana ROHLÍKOVÁ. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2022*. ANAG, 2022. ISBN 978-80-7554-353-0.
VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ŽÍDKOVÁ. Daňový systém ČR 2020. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-887-4.
VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. František Sejkora, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Michaela Kotková Stříteská, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Práci s názvem Komparace daně z příjmů ze závislé činnosti v České republice a na Slovensku jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 15. 04. 2023

Jana Bednářová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Františku Sejkorovi Ph.D., za jeho odbornou pomoc a cenné připomínky, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala celé své rodině a přátelům za psychickou podporu, kterou mi poskytli nejen během psaní bakalářské práce, ale i během celého studia na vysoké škole.

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na porovnání problematiky zdanění příjmů ze závislé činnosti fyzických osob v České republice a na Slovensku. Teoretická část se zaměřuje na odlišnosti v oblasti zdanění vyplývající z daňové legislativy obou států. Dále se zaměřuje na problematiku daňového systému a daňového zatížení poplatníků se zaměřením na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. V praktické části jsou analyzovány oba systémy prostřednictvím praktických příkladů, které demonstrují nejvýraznější rozdíly při zdanění příjmů ze závislé činnosti mezi oběma státy.

KLÍČOVÁ SLOVA

daň z příjmů, daňové zatížení, daňová povinnost, Česká republika, Slovensko

TITLE

Comparison of taxes on income from dependent activities in the Czech Republic and Slovakia.

ANNOTATION

The bachelor thesis focuses on the comparison of the taxation of income from dependent activities of natural persons in the Czech Republic and Slovakia. The theoretical part focuses on the dissimilarities in the field of taxation resulting from the tax legislation of both countries. the tax system and tax burden on taxpayers, with a focus on the tax on personal income from employment. Both systems are analysed in the practical part with the help of practical examples that demonstrate the most significant differences in the taxation of employment income between the two countries.

KEYWORDS

income tax, the tax burden, tax liability, Czech Republic, Slovakia

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK.....	9
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	10
ÚVOD.....	11
1 CHARAKTERISTIKA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICĚ A NA SLOVENSKU	12
1.1 Definice daně a její vlastnosti	12
1.2 Konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob	13
1.2.1 Daňový subjekt	13
1.2.2 Předmět daně.....	14
1.2.3 Základ daně.....	14
1.2.4 Osvobození od daně.....	15
1.2.5 Zdaňovací období	15
1.2.6 Sazba daně	16
2 ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICĚ A NA SLOVENSKU	17
2.1 Příjmy ze závislé činnosti.....	17
2.2 Osvobození od daně	18
2.3 Odpočty od daně	19
2.4 Slevy na dani pro Českou republiku	19
2.4.1 Sleva na poplatníka	20
2.4.2 Sleva na vyživovanou manželku/manžela	21
2.4.3 Sleva na invaliditu	21
2.4.4 Sleva na držitele průkazu ZTP/P	21
2.4.5 Sleva na studenta	21
2.4.6 Sleva za umístění dítěte	21
2.4.7 Sleva na evidenci tržeb	22
2.5 Nezdánitelná část základu daně na Slovensku	22
2.5.1 Nezdánitelná část základu daně daňovníka	22
2.5.2 Nezdánitelná část základu daně na manžela/manželku	22
2.5.3 Nezdánitelná část na příspěvek na doplňkové důchodové spoření.....	23
2.6 Daňové zvýhodnění na děti ČR.....	24

2.7	Daňový bonus na děti SR.....	24
2.8	Zálohy	25
2.9	Odvody sociálního pojištění.....	26
2.9.1	Sociální zabezpečení ČR	26
2.9.2	Zdravotní pojištění ČR.....	26
2.9.3	Sociální pojištění SR.....	26
2.9.4	Zdravotní pojištění SR.....	27
2.10	Postup výpočtu čistého příjmu u zaměstnance v České republice	28
2.11	Postup výpočtu čistého příjmu u zaměstnance na Slovensku	29
3	KOMPARACE NA MODELOVÝCH PŘÍKLADECH.....	30
3.1	Porovnání daňového zatížení s minimálním příjmem.....	30
3.1.1	Výpočet měsíční daňové povinnosti	31
3.1.2	Daňové zatížení poplatníka s minimálním příjmem v ČR a SR.....	33
3.1.3	Výpočet roční daňové povinnosti	33
3.2	Porovnání daňového zatížení s průměrným příjmem.....	35
3.2.1	Výpočet měsíční daňové povinnosti	36
3.2.2	Daňové zatížení poplatníka s průměrným příjmem v ČR a SR.....	37
3.2.3	Výpočet roční daňové povinnosti	38
3.3	Porovnání daňového zatížení s nadprůměrnými příjmem.....	40
3.3.1	Výpočet měsíční daňové povinnosti	41
3.3.2	Daňové zatížení poplatníka s průměrným příjmem v ČR a SR.....	42
3.3.3	Výpočet roční daňové povinnosti	43
4	FORMULACE ZÁVĚRŮ A DOPORUČENÍ.....	46
	ZÁVĚR	51
	POUŽITÁ LITERATURA	53

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Tabulka 1: Slevy na dani z příjmu ze závislé činnosti	20
Tabulka 2: Daňové zvýhodnění na děti	24
Tabulka 3: Výpočet čistého příjmu u zaměstnance v ČR	28
Tabulka 4: Výpočet čistého příjmu u zaměstnance v SR	29
Tabulka 5: Výše použitých měsíčních hrubých příjmů za rok 2022	30
Tabulka 6: Výše použitých ročních příjmů za rok 2022	30
Tabulka 7: Zdanění minimální mzdy poplatníka v ČR	31
Tabulka 8: Zdanění minimální mzdy poplatníka v SR	32
Tabulka 9: Zúčtování minimálního ročního příjmu poplatníků v ČR	34
Tabulka 10: Zúčtování minimálního ročního příjmu poplatníků v SR	35
Tabulka 11: Zdanění průměrných příjmů poplatníka ČR	36
Tabulka 12: Zdanění průměrných příjmů poplatníka SR	37
Tabulka 13: Zúčtování průměrného ročního příjmu poplatníků v ČR	39
Tabulka 14: Zúčtování průměrného ročního příjmu poplatníků v SR	40
Tabulka 15: Zdanění nadprůměrných příjmů poplatníka ČR	41
Tabulka 16: Zdanění nadprůměrných příjmů poplatníka SR	42
Tabulka 17: Zúčtování nadprůměrného ročního příjmu poplatníků v ČR	44
Tabulka 18: Zúčtování nadprůměrného ročního příjmu poplatníků v SR	45
Tabulka 19: Efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení poplatníků s minimálními příjmy ČR a SR	46
Tabulka 20: Efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení poplatníků průměrnými příjmy v ČR a SR	48
Tabulka 21: Efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení poplatníků s nadprůměrnými příjmy ČR, SR	49
Obrázek 1: Podíl čistého příjmu k minimálnímu hrubé mzdě v ČR a SR	33
Obrázek 2: Podíl čistého příjmu k průměrné hrubé mzdě v ČR a SR	38
Obrázek 3: Podíl čistého příjmu k nadprůměrné hrubé mzdě v ČR a SR	43
Obrázek 4: Znázornění daňového zatížení poplatníků s minimálním měsíčním příjmem	47
Obrázek 5: Znázornění daňového zatížení poplatníků s průměrným měsíčním příjmem	49
Obrázek 6: Znázornění daňového zatížení poplatníků s nadprůměrným měsíčním příjmem	50

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
DP	Daňové přiznání
FO	Fyzická osoba
FRSK	Finanční ředitelství Slovenské republiky
MF	Ministerstvo financí
NČZD	Nezdanitelné části základu daně
Sb.	Sbírka zákonů
SR	Slovenská republika
Z. z.	Zbierka zákonov Slovenskej republiky
ZČ	Závislá činnost
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ŽM	Životní minimum

ÚVOD

Daně jsou nepostradatelnou součástí každého státu a jejich úhrada ovlivňuje každého z nás. Daně tvoří největší část příjmů veřejných rozpočtů, avšak v obraze současných trendů globalizace, demografického vývoje, vyšších nároků na veřejné služby a v neposlední řadě několika ekonomických a mimoekonomických krizí jsou veřejné rozpočty v mnoha zemích dlouhodobě neudržitelné. Rostoucí zadlužení dříve nebo později donutí politické autority konat nepopulární kroky, ať už zásahem na příjmové či výdajové straně veřejných rozpočtů.

Hlavním cílem bakalářské práce bude srovnání daně z příjmů fyzických osob v České a Slovenské republice. Konkrétně se bude jednat pouze o příjmy ze závislé činnosti, jelikož patří mezi nejčastější zdroj příjmů. Obě země si prošly podobným vývojem, ale především skoro 75 let společně tvořily jeden stát. I po rozdělení Československa si jsou státy velice blízké, a to nejen ekonomicky. Podobnost konstrukčních prvků tedy tvoří přijatelné podmínky pro následnou komparaci těchto dvou zemí.

Teoretická část se bude zabývat základními daňovými pojmy jako je definice daně, základ daně, subjekt daně atd. Dále bude podrobně rozebrána problematika zdanění příjmů ze závislé činnosti fyzických osob v České republice a na Slovensku, kde bude analyzováno osvobození od daně, odpočty od daně, zálohy a odvody sociálního pojistného v obou zemích.

Praktická část bude zaměřena na komparaci daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České a Slovenské republice. Budou uvedeny různé příklady zdanění poplatníků z pohledu několika příjmových kategorií, jako je minimální, průměrný a nadprůměrný příjem. Bude zde porovnávána výše výsledné daňové povinnosti, výše čistého měsíčního příjmu i roční zúčtování záloh poplatníků. Modelové příklady budou obsahovat výpočty daňové povinnosti bez využití daňových úlev a s daňovými úlevami.

1 CHARAKTERISTIKA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICĚ A NA SLOVENSKU

Daně v současné době tvoří největší část příjmů veřejných rozpočtů. Stát jejich výběrem získává finanční prostředky potřebné k realizaci vládní politiky, ať už se jedná o vyplácení důchodů, sociálních dávek či investic do infrastruktury. Daně a jejich nastavení by mělo dlouhodobě pokrývat vládní výdaje, ačkoli v současné době lze ve většině globálních ekonomik sledovat spíše opačný trend.

1.1 Definice daně a její vlastnosti

Daň lze chápat jako zákonem povinnou platbu plynoucí do veřejného rozpočtu, jako taková má neekvivalentní, nenávratný a zpravidla neúčelový charakter (Vančurová a kol., 2020, s. 9). Z hlediska názvosloví není podstatné, zda platba v sobě obsahuje slovo daň, avšak musí plnit veškeré vlastnosti, které byly vyjmenovány, aby se taková platba dala za daň považovat.

Povinnost platit daň musí mít vždy oporu v právní normě, většinou v zákoně. Do jisté míry platba daně omezuje jednotlivce a jeho individuální svobodu, čímž se velmi podstatně odlišuje od další platby do veřejných rozpočtů, kterou je příspěvek (Vančurová a kol., 2020, str. 10). Tato povinnost má ovšem v právním státě své opodstatnění – stát poskytuje veřejné služby, u kterých je v mnoha případech téměř nemožné někomu zamezit, aby je spotřeboval, tzv. vyloučit někoho ze spotřeby. Pro jednotlivce by bylo zcela racionální užívat silnice, zdravotnictví a další služby bezplatně – spotřebitele s takovým chováním lze označit za černého pasažera (Mikušová Meričková a Stejskal, 2014, str. 20). V zájmu státu je vznik takovýchto osob omezit, a to prostřednictvím zákonů, potažmo nastavením dalších pravidel.

Neekvivalentní charakter daně spočívá v nesouladu mezi protihodnotou (poskytnutá služba) a výší odvedené daně. Jinými slovy neexistuje žádný jednoznačně definovaný vztah mezi příjmy, které jedinec odvádí do veřejných rozpočtů, a hodnotou služeb, které naopak z veřejných rozpočtů čerpá. Zpravidla jedinec s vyššími příjmy odvádí do veřejných rozpočtů více než nízkopříjmové skupiny, na druhé straně však čerpá mnohem méně veřejných služeb – může si dovolit kvalitnější služby ze soukromého sektoru, kterým dá vedle státem garantovanému standardu přednost (např. soukromé zdravotnictví).

Nenávratnost fakticky znamená, že po odvedení daně nenáleží plátcí nárok na její vrácení. Tato vlastnost odlišuje daň zcela zásadně od půjčky, kdy se naopak finanční prostředky či

majetek po uplynutí určité doby navrácí. A konečně neúčelovost je vnímána tak, že stát odvedenou daň nepoužije na předem stanovený cíl (Kubátová, 2018, s. 16). Jak ale poznamenávají Vančurová a kol. (2020, s. 11), existuje jistá spojitost mezi daní a tím, co z ní bude hrazeno. Za příklad lze uvést silniční daň, jejíž výnos se použije na úhradu výstavby a údržby silnic a dálnic.

1.2 Konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob

„Každá daň, poplatek nebo jiné obdobné peněžité plnění bývá vymezeno podle jednotlivých konstrukčních prvků. Jejich vymezení ale není zcela jednoduché, neboť různí autoři uvádějí různé konstrukční prvky a různě je člení. Nejčastější členění je na konstrukční prvky základní a ostatní“ (MF, 2022, str. 14).

Ministerstvo financí (2022, str. 14) řadí do základních konstrukčních prvků subjekt, předmět, základ, sazbu, výpočet, období a rozpočtové určení. Zatímco do ostatních konstrukčních prvků lze zařadit osvobození od daně, minimální a maximální základ, odpočitatelné nebo přičitatelné položky a slevy na dani či zvýšení peněžitého plnění.

Naopak Vančurová (2020, str. 13) tvrdí, že mezi základní konstrukční prvky daně se řadí pouze daňový subjekt, předmět daně, základ daně (ZD), zdaňovací období a sazba daně. Ostatní prvky nejsou zcela důležité, jelikož slouží pouze k naplnění dalších funkcí.

Stěžejním pramenem upravujícím daň z příjmu fyzických osob je v České republice (ČR) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Na Slovensku je oproti tomu v této oblasti hlavním pramenem Zákon č. 595/2003 Z.z., o dani z příjmov.

1.2.1 Daňový subjekt

Poplatníkem daně z příjmů fyzických osob v ČR je buď daňový rezident, či daňový nerezident. Rozdíl mezi nimi je vcelku prostý. Rezident má na území ČR bydliště, či se zde obvykle zdržuje. Na rozdíl od nerezidenta, který v ČR trvalé bydliště nemá, ani se zde nezdržuje. Sousloví obvykle zdržuje znamená, že na území ČR pobývá alespoň 183 dní. Nerudová (2017, str. 192) uvádí, že do výpočtu se započítávají soboty, neděle, státní svátky, dovolené, služební cesty a dny příjezdu a odjezdů. Rezidenti zde podléhají dani svými celosvětovými příjmy, oproti nerezidentům, kterým podléhají pouze příjmy ze zdrojů na území ČR (Vychopeň, 2020, str. 4).

Poplatníkem daně neboli daňovníkem, se na Slovensku rozumí fyzická nebo právnická osoba s omezenou, nebo neomezenou povinností. To lze chápat podobně jako dělení v ČR na

rezidenty, či nerezidenty. Poplatník s neomezenou působností je fyzická osoba s trvalým pobytem v SR, nebo se v SR obvykle zdržuje, a to alespoň 183 dní. Naopak poplatník s neomezenou působností se v SR zdržuje méně než 183 dnů a dále sem patří osoby studující nebo osoby, které se v SR zdržují za účelem léčení (Zákon č. 595/2003 Z.z.).

1.2.2 Předmět daně

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou veškeré její příjmy, kromě příjmů vyňatých, tedy těch, co nejsou jejím předmětem. Především se jedná o příjmy peněžní, ale také nepeněžní. Peněžní příjmy jsou lehce prokazatelné, ale v případě nepeněžních příjmů je třeba určit jejich ocenění, k tomu se nejčastěji používá právní předpis upravující oceňování majetku (Vychopeň, 2020, str. 2).

Příjmy lze rozčlenit do pěti skupin, které se dají lépe označit jako dílčí základy daně, dle zákona č. 585/1992 Sb. jimi jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10).

Předměty daně z příjmů fyzických osob na Slovensku dle zákona č. 595/2003 Z.z. jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 5),
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu (§ 6),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 7),
- ostatní příjmy (§ 8).

1.2.3 Základ daně

Základ daně je složen z pěti dílčích základů daně, které byly již zmíněny dříve a jsou uvedeny v § 6 až 10, Zákon o daních z příjmů (ZDP). Příjmy ze závislé a samostatné činnosti zahrnují příjmy vyplývající nejčastěji ze soustavné činnosti. Konkrétně základem daně ze závislé činnosti (ZČ) je příjem a dílčím základem je hrubá mzda (Rindová a Rohlíková, 2022, str. 14). Ostatní dílčí základy daně, tedy příjmy z majetku a z nájmu, jsou příjmy zahrnující

příjmy plynoucí z majetku, a nakonec ostatní příjmy, ve kterých jsou obsaženy další druhy příjmů (Vančurová a kol., 2022, str. 135).

Podmínka u základu daně je ta, že celkový základ daně nesmí být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti. V případě že tak nastane a celkový základ je nižší než základ daně ze závislé činnosti, vznikne poplatníkovi daňová ztráta. (Vančurová a kol., 2022, str. 137). V ten moment se poplatníkovi nabízejí dvě možnosti, buď si tuto /ztrátu/ může ponechat, nebo ji použít v budoucích zdaňovacích obdobích.

Základ daně na Slovensku lze zjistit obdobně jako v ČR, a to součtem dílčích základů daně, tj. § 5 až 8. Široký (2018, str. 322) uvádí, že základ lze snížit o tzv. daňovou ztrátu, ta se však nesmí použít u příjmů ze závislé činnosti.

1.2.4 Osvobození od daně

Mnoho příjmů lze zařadit do osvobozených, tedy do takových příjmů, které se nemusí danit. Osvobozených příjmů z § 4 ZDP je přes 60 druhů. Jsou jimi například některé výhry, bezúplatné příjmy či důchodové a sociální transfery, některé příjmy z prodeje majetku, ale i náhrady škody a pojistná plnění. Konkrétněji můžeme do některých výher zařadit výhru v loterii do 1 000 000 Kč. Do bezúplatných příjmů lze zařadit například nabytí majetku dědictvím, nebo odkazem nebo dary do 15 000 Kč. Důchodovými transfery jsou kupříkladu vyplácení důchodů jinak řečeno penze, ať už starobní či invalidní. Avšak starobní či vdovský důchod je limitován přesahem 36násobku minimálního příjmu k prvnímu dni kalendářního roku (Vančurová, 2022, str. 132).

Pro Slovensko platí, že příjmy osvobozené od daně jsou uvedeny v § 9 ZDP. Patří tam například příjem z prodeje nemovitostí po uplynutí 5 let ode dne nabytí, nebo jejich vyřazení z obchodního majetku, příjem z prodeje nemovitosti nabyté dědictvím, příjem z prodeje movité věci, která nebyla zařazena v obchodním majetku, sociální dávky, stipendia, přijaté výhry v loteriích nepřevyšující 350 €, zhruba 8 589 Kč apod. Osvobozené jsou také příjmy do 500 €, což je zhruba 12 270 Kč, pokud tento příjem člověk překročí, daní pouze to, co je právě nad 500 €.

1.2.5 Zdaňovací období

Zákon o daních z příjmů v § 16b udává za zdaňovací období kalendářní rok (Marková, 2022, str. 20).

Na Slovensku je za zdaňovací období v § 2 písm. l ZDP, také považován kalendářní rok, pokud zákon nestanoví jinak.

1.2.6 Sazba daně

V České republice máme progresivní daň se dvěma pásmy, a to ve výši 15 % a 23 %. První pásmo s 15 % se použije do 48násobku průměrné mzdy (38 911 Kč), tato částka musí být shodná s částkou maximálního vyměřovacího základu pro pojistné a sociální zabezpečení a za celý rok 2022 tedy činila 1 867 728 Kč. Druhé pásmo 23 % se použije na tu část příjmů, která překročí 48násobek průměrné roční mzdy (Rindová a Rohlíková, 2022, str. 14).

Sazba daně se tedy vypočte 15 % ze základu daně. ZD je snížen o nezdánitelné části a o odčitatelné položky zaokrouhleného na celá sta Kč dolů. A příjmy, které překročí 48násobek průměrné mzdy, se musí danit 23 %.

Obdobně jako v České republice také na Slovensku existují dvě pásma sazby daně, a to ve výši 19 % a 25 %. První pásmo s 19 % se použije do 176,8násobku životního minima (ŽM), které za rok 2022 na Slovensku činilo 2 616,72 € (měsíčně 218,06 €). Druhé pásmo 25 % se tedy použije na tu část příjmů, která přesáhne 176,8násobek ŽM (Zákon č. 595/2003 Z.z.). Konkrétněji s přesnými čísly tedy, 19 % se použije na tu část základu daně, která nepřesáhne částku 38 553,01 € (946 090,87 Kč). Dojde-li však k překročení této částky stanovené zákonem, bude rozdíl mezi skutečnou částkou a částkou definovanou v zákoně zdaněn 25% sazbou daně (FRSK, 2022).

2 ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICĚ A NA SLOVENSKU

Z příjmů fyzických osob bude podrobněji rozebrána problematika zdanění příjmů ze závislé činnosti. Jinými slovy výdělečné činnosti, kterou osoba vykonává na základě pracovního poměru nebo jiného závazného vztahu k zaměstnavateli. Tato kapitola se věnuje specifikům tohoto zdanění v daňových systémech České a Slovenské republiky v této oblasti, jako jsou možnosti osvobození od daně, odpočty od daně, slevy na dani, daňové zvýhodnění na děti, zálohy, odvody sociálního pojištění a konstrukce výpočtu čisté mzdy u zaměstnance.

2.1 Příjmy ze závislé činnosti

Úvodem lze konstatovat, že příjmy ze závislé činnosti patří mezi nejběžnější druh příjmu u většiny obyvatel. Tato skutečnost se posléze odvíjí v dílčím základu daně, který oproti ostatním příjmům fyzických osob obsahuje největší podíl počtu poplatníků. Za příjmy ze závislé činnosti ZDP udává příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru. Lépe řečeno ze zaměstnání. Vychopeň (2020, str. 69) dodává, že fyzická osoba s těmito příjmy se označuje jako zaměstnanec a osoba, která za zaměstnance plní povinnosti správce daně, se nazývá zaměstnavatel. Příjmy, které plynou ze závislé činnosti se dají nazvat mzda, proto se můžeme setkat s názvem daň ze mzdy, místo zdlouhavého daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (Hnátek, 2023, str. 34).

Dále ZDP zmiňuje plnění v podobě funkčních požitků, které se dají chápat jako odměny za výkon funkce voleného nebo jmenovaného představitele státu či politické strany (Vančurová, 2021, str. 119). Příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezením a komanditisty komanditní společnosti, odměny člena orgánu právnické osoby a likvidátora. U odměny za výkon funkce člena orgánu právnické osoby je problematické vymezení závislého charakteru, v řadě států se tento příjem považuje za příjem ze samostatné činnosti. Jinak se tento druh příjmu nazývá tantiém (Vančurová, 2021, str. 118).

K příjmům ze závislé činnosti nelze zařadit pouze mzdu, existují totiž i tzv. nepeněžní příjmy, těmi je například možnost využívat firemní motorové vozidlo i k soukromým účelům, za příjem zaměstnance se považuje částka ve výši 1 % vstupní ceny za každý započatý měsíc poskytnutí vozidla. Pokud se jedná o vozidlo pořízené na finanční leasing, bere se vstupní cena vozidla původního vlastníka. Pokud je vstupní cena stanovena bez DPH, musí se o tuto

hodnotu zvýšit. Pokud je jako příjem vypočítána menší částka než 1 000 Kč, považuje se za příjem částka ve výši 1 000 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Zákon o daních z příjmů v § 6 dále udává i příjmy, které se za předmět daně nepovažují. Jsou jimi náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti, hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, oděvů a obuvi a ostatních čistících prostředků, které zaměstnanec potřebuje ke své činnosti, náhrada za opotřebení vlastního náradí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce apod.

Pro SR platí, že jsou příjmy ze závislé činnosti uvedeny v § 5 ZDP. Jsou to například příjmy ze současného nebo z předchozího pracovněprávního vztahu, služebního poměru, státně zaměstnaneckého poměru nebo členského poměru. Dále příjmy za práci likvidátora, prokuristy, společníka a jednatele společnosti s ručením omezeným. Odměny za výkon funkce ve státních orgánech, odměny obviněných ve vazbě a odměna odsouzeného ve výkonu trestu. Příjmy obslužné, vrácené pojistné ze zaplaceného pojistného na veřejné zdravotní pojištění a mnoho dalších. Ještě je zapotřebí zmínit příjmy z činnosti sportovce a příjmy z činnosti sportovního odborníka, protože tyto příjmy jsou v ČR brány za samostatnou činnost.

Dále zákon č. 595/2003 Z.z. v § 5 udává i příjmy, které nejsou předmětem daně. Za ty lze považovat stejně jako v ČR cestovní náhrady, dále náhrady za používání vlastního náradí nebo náhrady výdajů a plnění poskytované v souvislosti s výkonem funkce atd.

2.2 Osvobození od daně

O obecných osvobozených příjmů se hovořilo v předešlé kapitole, konkrétně jsou uvedeny v § 4 ZDP, nyní se zaměříme na speciální možnosti osvobozených příjmů, které jsou v § 6 odst. 9 ZDP. Osvobozeným příjmem zákon udává odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti nebo rekvalifikaci zaměstnanců. Dále je osvobozeným příjmem hodnota stravování poskytovaného zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti nebo v rámci závodního stravování zabezpečeného jiným subjektem. Také tam lze zahrnout hodnotu nealkoholických nápojů, které zaměstnavatel poskytne zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti. Od daně jsou dále osvobozeny nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci nebo jeho rodinnému příslušníkovi z fondu kulturních a sociálních potřeb, ze sociálního fondu, ze zisku po jeho zdanění nebo na vrub výdajů, které nejsou výdaji na dosažení, zajištění a udržení příjmů (Vychopeň, 2018, str. 85). Pro lepší představu to je například pořízení zboží nebo služeb zdravotního, hygienického či obdobného charakteru od

zdravotnických zařízení, dále příspěvek na kulturní nebo sportovní akce, využívání zařízení péče o děti předškolního věku atd.

Pro SR se obecné osvobozené příjmy řešily v předešlé kapitole, k těmto příjmům lze zahrnout i příjmy z § 5, a to například částky vynaložené zaměstnavatelem na vzdělání zaměstnance, hodnoty stravy na spotřebu na pracovišti, hodnotu nealkoholických nápojů, odměny, použití rekreačního, sportovního nebo zdravotnického zařízení aj.

2.3 Odpočty od daně

Odpočty od daně jsou tzv. částky, které snižují ZD. Do roku 2005 existovaly 2 druhy odpočtů, standardní a nestandardní. Poté byly standardní odpočty nahrazeny slevami, které budou podrobně rozebrány v další podkapitole (Vančurová a kol. 2020, str. 220). Nestandardní odpočty lze nalézt v § 15 ZDP pod názvem nezdanitelné části ZD, dají se také pojmenovat jako odčitatelné položky § 34, ve kterých jsou zahrnuty mimo jiné odpočty daňových ztrát. Odpočty lze odečíst v prokazatelné výši od ZD (Vančurová, 2021, str. 288).

Nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně pro FO v ČR mohou být následující:

- bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely § 15 odst. 1 – maximálně 15 % ze ZD, minimálně 1 000 Kč,
- úroky z úvěrů na bytové potřeby § 15 odst. 3 – maximálně 150 000 Kč,
- příspěvek na penzijní připojištění § 15 odst. 5 – maximálně 24 000 Kč,
- příspěvek na životní pojištění § 15 odst. 6 – maximálně 24 000 Kč,
- příspěvky odborové organizaci § 15 odst. 7 – 1,5 % příjmů ze ZČ, maximálně 3 000 Kč,
- úhrady za zkoušky, ověřující výsledky dalšího vzdělávání § 15 odst. 8 – maximálně 10 000 Kč, v případě osoby se zdravotním postižením až 13 000 Kč a s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč,
- odpočet na podporu výzkumu a vývoje § 34 – výše výpočtu uvedena v § 34a.

2.4 Slevy na dani pro Českou republiku

Slevy na dani nesnižují daňový základ, ale až vypočtenou výši daně. Jsou uvedeny v § 35ba ZDP a jejich výši lze dle zákona zvýšit či snížit. Slevy se uplatňují buď měsíčně, nebo jednou

za rok v daňovém přiznání. Sleva však nesmí daň snížit až do mínusu, tedy maximálně na nulu, tudíž poplatníkovi v případě uplatnění slevy žádný přeplatek na dani nevznikne. Muselo by se jednat pouze o daňový bonus. Níže je znázorněna tabulka slev s částkami za rok 2022.

Tabulka 1: Slevy na dani z příjmu ze závislé činnosti

Název slevy	Měsíční sleva	Roční sleva
Sleva na poplatníka	2 570 Kč	30 840 Kč
Sleva na manželku/manžela	-	24 840 Kč
Sleva na manželku/manžela ZTP/P	-	49 680 Kč
Základní sleva na invaliditu	210 Kč	2 520 Kč
Rozšířená sleva na invaliditu	420 Kč	5 040 Kč
Sleva na držitele průkazu ZTP/P	1 345 Kč	16 140 Kč
Sleva na studenta	335 Kč	4 020 Kč
Sleva za umístění dítěte	-	16 200 Kč
Sleva na evidenci tržeb	-	5 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování podle Zákona č. 586/1992 Sb.

Z Tabulky 1 si lze všimnout, že některé slevy na dani se vykazují i měsíčně, některé však pouze ročně. Mezi slevy vykazované pouze v ročním horizontu se dle ZDP řadí: sleva na manžela/manželku, sleva na manželku/manžela ZTP/P (hodnotově se každoročně jedná o nejvyšší slevu na dani, která v roce 2022 činila 49 680 Kč/rok), sleva za umístění dítěte a sleva za evidenci tržeb. Blíže jsou jednotlivé slevy na dani popsány v následujícím textu.

2.4.1 Sleva na poplatníka

Slevu na poplatníka neboli základní slevu může použít každá fyzická osoba, ať už podnikatel, zaměstnanec, starobní důchodce nebo matka či otec na mateřské dovolené, pokud měli určitou část roku zdanitelné příjmy, a lze ji uplatnit vždy v celé výši. Avšak pouze jednou, v případě, že má poplatník více zaměstnavatelů, může tuto slevu použít pouze u jednoho z nich. Zaměstnanec, který je celý rok zaměstnán, si může slevu uplatnit měsíčně ve mzdě. Osoba samostatně výdělečně činná si tuto slevu uplatní pouze v daňovém přiznání za celý rok. Konkrétní výše se oproti roku 2021 zvedla o 3 000 Kč (Vychopeň, 2018, str. 301; Zákon č. 586/1992 Sb.). Tudíž za rok 2022 dosahovala 30 840 Kč.

2.4.2 Sleva na vyživovanou manželku/manžela

Slevu na manžela/manželku lze uplatnit v případě, když spolu žijí ve společné domácnosti a pokud jeden z nich nemá vlastní příjem přesahující 68 000 Kč. A v případě, kdy je jednomu z nich přiznán průkaz ZTP/P. Je-li jeden z nich zvláště těžce postižen a potřebuje u sebe průvodce, částka 24 840 Kč se zdvojnásobí, tudíž je možné si odečíst až 49 680 Kč. Do vlastních příjmů 68 000 Kč se nezapočítávají některé příjmy, kterými jsou například dávky sociální podpory, do nichž patří přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné a pohřebné, dále dávky pěstounské péče, dávky osobám se zdravotním postižením, příspěvek na penzijní pojištění, stipendia a mnoho dalších (Zákon č. 586/1992 Sb.). Jelikož se tato sleva odvíjí od druhého z manželů, nelze ji poskytnout měsíčně, je tedy možné ji použít pouze v ročním zúčtování, popř. v daňovém přiznání, pokud si ho fyzická osoba podává sama (Vychopeň, 2020, str. 301).

2.4.3 Sleva na invaliditu

Poplatníci s přiznanou invaliditou mají také nárok na slevu. Tato výše slevy je odstupňovaná dle míry zdravotního postižení. Základní sleva, tedy sleva na invaliditu v I. a II. stupni činí 2 520 Kč za rok. Tuto slevu mohou využít i osoby, které pobírají i starobní důchod. Rozšířená sleva, tedy sleva na invaliditu III. stupně ročně činí 5 040 Kč (Vančurová, 2021, str. 314).

2.4.4 Sleva na držitele průkazu ZTP/P

Sleva „zvláště těžce postižený s průvodcem“ - ZTP/P – činí ročně 16 140 Kč a lze ji sčítat s další slevou na invaliditu (Vančurová a kol. 2020, str. 232). Kopii karty ZTP/P je potřeba přiložit k daňovému přiznání jako přílohu.

2.4.5 Sleva na studenta

Zákon udává, že slevu na studenta lze využívat v případě, kdy se poplatník soustavně připravuje na budoucí výkon povolání, a to do dovršení věku 26 let, v případě doktorského studia do věku 28 let, výše slevy činí 4 020 Kč za rok (Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.4.6 Sleva za umístění dítěte

Slevu lze využít v případě, je-li dítě umístěno v předškolním zařízení. Předškolním zařízením se rozumí mateřská škola, zařízení služby péče o dítě předškolního věku nebo zařízení služby péče o dítě v dětské skupině. Pokud dítě žije ve společně hospodařící domácnosti, slevu může využít v daném roce pouze jeden z poplatníků, buď v ročním zúčtování, nebo v případě, kdy si podává fyzická osoba daňové přiznání sama. Výše slevy se odvíjí od výdajů, které jsou prokazatelně vynaložené za umístění dítěte poplatníka v předškolním zařízení, avšak

maximálně do výše minimální mzdy, která v roce 2022 činila 16 200 Kč (Vychopeň, 2020, str. 303).

2.4.7 Sleva na evidenci tržeb

Slevu na evidenci tržeb lze uplatnit pouze ve zdaňovacím období, kdy poplatník poprvé evidoval svou tržbu. Výše slevy činí 5 000 Kč, je jednorázová a má kompenzovat výdaje, které poplatníci museli vynaložit k zavedení elektronické evidence tržeb (Vančurová a kol., 2020, str. 236). Avšak nutno poznamenat, že od 1. 1. 2023 byla elektronická evidence tržeb zrušena.

2.5 Nezdánitelná část základu daně na Slovensku

Na Slovensku se nedají uplatnit žádné slevy, avšak existují nezdanitelné části základu daně, které napomáhají poplatníkům snížit celkový ZD, který se zjistí součtem dílčích základů daně, ale pouze ze závislé činnosti § 5 a podnikání § 6 nebo z jiné samostatné činnosti. Jednoznačně řečeno, z aktivně vykonávané práce. Nezdanitelných částí základů daně je více druhů, nezdanitelná část základu daně daňovníka (poplatníka), nezdanitelná část základu daně na manžela/manželku, nezdanitelná část na příspěvek na doplňkové důchodové spoření. Konkrétně jsou nezdanitelné části ZD uvedeny v § 11 ZDP.

2.5.1 Nezdanitelná část základu daně daňovníka

Daňový základ si poplatník může za rok 2022 snížit o částku 4 579,26 €, což odpovídá 21,0násobku ŽM, tedy v přepočtu okolo 112 375 Kč. Tuto nezdanitelnou část ZD může poplatník použít v případě, kdy je jeho základ daně stejný nebo nižší než 20 235,97 € (496 580,70 Kč), což odpovídá 92,8násobku ŽM.

V případě, že má poplatník vyšší základ daně, než je 92,8násobek ŽM, tak nezdanitelná část se vypočte jako rozdíl 44,2násobku ŽM, tedy částkou 9 638,25 a ¼ jeho ZD, pokud vyjde částka v mínusu, tak nezdanitelná část se bude rovnat nule (FRSK, 2022; Zákon č. 595/2003 Sb.).

2.5.2 Nezdanitelná část základu daně na manžela/manželku

Poplatník, který chce využít nezdanitelnou část základu daně na manžela/manželku, musí splňovat alespoň jednu z uvedených podmínek (FRSK, 2022):

- péče o nezletilé dítě, žijící s poplatníkem ve společné domácnosti,
- pobírání peněžního příspěvku za opatrovnictví,

- manžel/manželka je zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání,
- manžel/manželka je považována za osobu zdravotně postiženou, popřípadě těžce zdravotně postiženou.

Pokud je alespoň jedna z podmínek splněna, ale není splněna po celý kalendářní rok, lze ZD snížit o měsíce, na jejichž počátku byla tato podmínka splněna (FRSK, 2022).

V praxi se posuzují následující situace:

- a) manžel/manželka neměla za rok vlastní příjem a pokud je **ZD poplatníka stejný, nebo nižší než 176,8násobek životního minima**, což činí 38 553,01 €, převedeno na 946 090,87 Kč, může si poplatník odečíst nezdanitelnou část základu daně na manželku (manžela), tedy 19,2násobek ŽM, který činí 4 186,75 € (102 742,85 Kč) za rok. Pokud však manžel/manželka měl/a za rok vlastní příjem, který ale nepřesáhl 19,2násobek ŽM (4 186,75 €), tak nezdanitelná část ZD se vypočte jako rozdíl mezi touto částkou a částkou vlastních příjmů manžela/manželky. Pokud však manžel/manželka měl/a za rok vlastní příjem, který přesáhl 19,2násobek ŽM (4 186,75 €), tak nezdanitelná část ZD se bude rovnat nule.
- b) **základ daně přesáhne 176,8násobek životního minima**, tedy 38 553,01 € (946 090,87 Kč), a manžel/manželka neměl/a za rok 2022 žádné vlastní příjmy, tak nezdanitelná část ZD na manžela/manželku se vypočte jako rozdíl 63,4násobku ŽM, čili částkou 13 825 € a ¼ ZD poplatníka. V opačném případě, pokud manžel/manželka měl/a vlastní příjem, použije se obdobný výpočet, tedy rozdíl mezi 63,4násobku ŽM, tedy 13 825 € a ¼ ZD poplatníka, který je snížen o příjmy manžela/manželky. Pokud rozdíl vyjde nižší než nula, nezdanitelná část ZD bude rovna nule.

Do vlastních příjmů se započítává veškerý příjem, a to i ten, který je osvobozený, tedy kromě zaměstnaneckých premií, daňového bonusu na vyživované dítě, sociálních dávek, pod kterými si lze představit příspěvek při narození dítěte, příspěvek na pohřeb, rodičovský příspěvek aj., zvýšení důchodu pro bezmocnost nebo stipendium.

2.5.3 Nezdanitelná část na příspěvek na doplňkové důchodové spoření

Obdobně jako u výše zmíněných nezdanitelných částí ZD, tak i tento se může využít pouze u příjmů ze závislé činnosti nebo u příjmů z podnikání, popř. u jejich součtu. Lze si tedy od ZD odečíst příspěvek na důchodové spoření, avšak ve výši, v jaké byly příspěvky prokazatelně uhrazeny, maximálně však do 180 € v ročním zúčtování.

2.6 Daňové zvýhodnění na děti ČR

Daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob upravuje § 35c ZDP. Pomocí tohoto zvýhodnění se poplatník může dostat do tzv. daňového bonusu. To znamená, že může nastat situace, kdy mu finanční úřad dokonce vrátí peníze. Toto zvýhodnění je oprávněn uplatnit ten poplatník, který s dítětem žije ve společně hospodařící domácnosti. Nutno podotknout, že toto zvýhodnění může uplatnit pouze jeden z rodičů. Za vyživované dítě se rozumí dítě vlastní, osvojenec, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů atd. Tedy každé nezletilé i zletilé dítě do 26 let, které se soustavně připravuje na budoucí povolání a není mu přiznán nárok na invalidní důchod. Nárok na zvýhodnění má poplatník v případě, kdy si za měsíc vydělá více než 8 100 Kč včetně, tedy polovinu minimální mzdy. Toto daňové zvýhodnění lze uplatnit i měsíčně, a to včetně toho měsíce, kdy změna nastala. Výše slevy závisí na počtu dětí v domácnosti. Níže v tabulce je přesná částka za rok 2022, v případě přiznaného ZTP/P průkazu se částka zvyšuje na dvojnásobek základní hodnoty.

Tabulka 2: Daňové zvýhodnění na děti

Počet dětí	Měsíční částka	Roční částka
1. dítě	1 267 Kč	15 204 Kč
2. dítě	1 860 Kč	22 320 Kč
3. a další dítě	2 320 Kč	27 840 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle Zákona č. 586/1992Sb.

Z tabulky 2 je patrné, že daňové zvýhodnění na každé další dítě postupně roste. Má-li rodina více než tři děti, náleží za každé takové dítě daňové zvýhodnění ve výši 2 320 Kč měsíčně (pro rok 2022), tedy zvýhodnění ve stejné výši jako právě u třetího dítěte.

2.7 Daňový bonus na děti SR

Daňové bonusy lze chápat obdobně jako slevy v ČR, tudíž tak, že mohou snížit již vypočtenou daň a jsou uvedeny v § 33 ZDP. Poplatník, který má zdanitelné příjmy z § 5 nebo § 6, má možnost uplatnit si daňový bonus na vyživované dítě, které s ním žije ve společné domácnosti. Pokud je dítě mladší 6 let, lze si odečíst částku 47,14 € měsíčně. Na dítě od 6 do 15 let, si lze odečíst částku 43,60 € měsíčně. A v případě dítěte staršího 15 let, částku 23,57 € za měsíc. Nárok na bonus vzniká poplatníkovi už v měsíci narození dítěte. Pro uplatnění tohoto bonusu však musí být splněny další podmínky. Poplatník musí mít příjem ze závislé činnosti, nebo z podnikání či jiné samostatné činnosti alespoň ve výši 6násobku minimální příjmu, která za rok 2022 činila 3 875 €, okolo 95 093 Kč (FRSK, 2022).

Od 1. 7. 2022 se částky dle přechodného ustanovení uvedeno v § 52zsn ZDP pro uplatnění daňového bonusu na děti změnilly. Na dítě nad 15 let, si lze odečíst částku 40 € měsíčně a v případě, kdy dítě nedovršilo 15 let, si lze odečíst částku 70 € měsíčně. Zároveň ale platí, že maximální výše je ohraničena procentem ZD. V případě 1 dítěte nesmí být limit částky vyšší než 20 % ZD. U 2 dětí nesmí být limit částky vyšší než 27 % ZD. U 3 dětí 34 %, u 4 dětí 41 %, u 5 dětí 48 % a u 6 a více dětí 55 % (Švaňová, 2022).

2.8 Zálohy

Výše zálohy na daň a daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti jsou uvedeny v § 38h ZDP. Pomocí záloh zaměstnavatel zaměstnanci sráží každý měsíc zálohu na daň, ale pouze v případě, kdy má zaměstnanec u zaměstnavatele podepsané prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob k příjmům ze závislé činnosti (Prohlášení), které však může být podepsané pouze u jednoho zaměstnavatele. V případě podepsaného prohlášení, může poplatník uplatňovat měsíční slevy, nebo bonus na děti, které jsou uvedeny v kapitole 2.4 a 2.6, a musí je prokázat předepsaným způsobem. Zálohy se vypočítají pomocí hrubé mzdy, tedy ze základu daně, který tvoří příjmy ze závislé činnosti, kdy se základ daně zaokrouhlí na stovky nahoru. Ze základu daně se vypočte základní částka zálohy na daň pomocí 15 % sazby do 4násobku průměrné příjmu (155 644 Kč) a 23 % pro tu část ZD, která přesahuje 4násobek průměrné mzdy. Takto vypočtenou daň lze snížit pomocí slev např. sleva na poplatníka, případně bonus na děti, a nakonec vyjde konečná záloha. V případě, že zaměstnanci vyjde daňový bonus, musí mu ho zaměstnavatel vyplatit. K daňovému bonusu dochází v případě, kdy se hrubá mzda za měsíc rovná polovině minimální mzdy, konkrétně 8 100 Kč (Vančurová, 2022, str. 167-168).

Pro Slovensko je placení záloh na daň a daně z příjmů ze závislé činnosti uvedeno v § 35 ZDP. Princip záloh je obdobný jako v ČR. Zálohu na daň odvádí zaměstnavatel ze zdanitelného příjmu, který lze snížit pomocí nezdanitelné části ZD na poplatníka. Záloha se ovšem zaokrouhluje dle § 47 ZDP, a to na 2 desetinná místa, přičemž toto číslo se určí následovně: pokud je číslice menší než pět, číslo zůstává beze změny, v případě, že je vyšší než pět, zvětšuje se o jednu. Záloha na daň činí 19 % ze mzdy, která nepřesáhne 1/12 částky 176,8násobku ŽM. Dále je zapotřebí mít podepsané prohlášení na uplatnění nezdanitelné části daně (Prohlášení),

2.9 Odvody sociálního pojistného

Vančurová, Zídková (2022, str. 182) uvádějí, z čeho se skládá sociální pojištění v ČR, a to z veřejného zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení, kam se dále řadí nemocenské pojištění, důchodové pojištění a státní politika zaměstnanosti. MPSV (2022) poukazuje, že tyto pojištění jsou placené zaměstnancem, tak i jeho zaměstnavatelem, avšak v rozdílné výši. Zaměstnanec za placení pojistného nenese žádnou povinnost, tuto povinnost za něho plní zaměstnavatel. Pojistné se vypočte jako součin vyměřovacího základu zaměstnance a procentní sazby. Odvody na sociální pojištění upravuje zákon č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Princip odvodu sociálního pojištění na Slovensku se od českého nijak zvlášť neodlišuje. Základem pro výpočet je vyměřovací základ. Pojištění je také povinen odvádět za zaměstnance zaměstnavatel. Sociální pojištění ale zahrnuje více druhů pojištění než v ČR (EURES, 2022). Odvody na sociální pojištění upravuje zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a zdravotní pojištění upravuje zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení.

2.9.1 Sociální zabezpečení ČR

Sociální zabezpečení se hradí dle místní příslušnosti zaměstnavatele. Sazba pojistného na sociální zabezpečení, které zaměstnavatel hradí za zaměstnance, činí 24,8 % z vyměřovacího základu. Procentní sazba 24,8 % se skládá z 2,1 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti. Dále zaměstnanec ze své hrubé mzdy prostřednictvím zaměstnavatele odvede 6,5 % z vyměřovacího základu (CSSZ, 2022).

2.9.2 Zdravotní pojištění ČR

Zdravotní pojištění hradí zaměstnavatel za zaměstnance na účet jeho zdravotní pojišťovny. Sazba pojistného na zdravotní pojištění je rovna 13,5 %, z této části hradí zaměstnanec 1/3 a zbytek hradí zaměstnavatel za zaměstnance z jeho vyměřovacího základu (VZP, 2022).

2.9.3 Sociální pojištění SR

Pojištění odvede zaměstnavatel za zaměstnance do Sociální pojišťovny. Sociální pojištění zaměstnavatel za svého zaměstnance hradí ve výši 25,2 % z hrubé mzdy. Sociální pojišťovna (2022) uvádí konkrétní procentní sazby, k jednotlivým pojištěním:

- nemocenské pojištění 1,4 %,
- důchodové starobní pojištění 14 %,

- důchodové invalidní pojištění 3 %,
- pojištění v nezaměstnanosti 1 %,
- garanční pojištění 0,25 %,
- úrazové pojištění 0,8 %,
- rezervní fond 4,75 %.

V druhém případě, kdy si zaměstnanec hraří sociální pojištění sám za sebe, ale pomocí zaměstnance, činí 9,4 %. Sociální pojišťovna (2022) uvádí, jaké pojištění v sobě zahrnuje toto procento:

- nemocenské pojištění 1,4 %,
- důchodové starobní pojištění 4 %,
- důchodové invalidní pojištění 3 %,
- pojištění v nezaměstnanosti 1 %.

2.9.4 Zdravotní pojištění SR

Zdravotní pojištění činí v celkové výši 14 %. Zaměstnavatel odvádí za zaměstnance 10 % z vyměřovacího základu a zaměstnanec hraří 4 % z vyměřovacího základu (VSZP, 2018).

2.10 Postup výpočtu čistého příjmu u zaměstnance v České republice

Tabulka 3: Výpočet čistého příjmu u zaměstnance v ČR

Položka	Výpočet
Hrubý příjem = základ daně	Příjem + příplatky + prémie + odměny
Sociální pojištění zaměstnavatel 24,8 %	HM * 24,8 %
Zdravotní pojištění zaměstnavatel 9 %	HM * 9 %
Sociální pojištění zaměstnanec 6,5 %	HM * 6,5 %
Zdravotní pojištění zaměstnanec 4,5 %	HM * 4,5 %
Záloha na daň 15 %	HM * 15 %
Slevy na dani	Poplatník, student, invalidita, ZTP
Daňové zvýhodnění	Bonus na děti
Čistý příjem	Hrubý příjem – sociální 6,5 % – zdravotní 4,5 % – vypočtená záloha na daň

Zdroj: vlastní zpracování podle Vančurová, Zidková (2022)

Výše v tabulce je konkrétní postup k výpočtu čistého příjmu. Z hrubého příjmu se nejprve vypočte sociální a zdravotní pojištění. Dále se z hrubého příjmu vypočte záloha na daň, která činí 15 % (zaokrouhлено na stovky nahoru). Pokud má poplatník podepsané prohlášení k dani, lze uplatnit slevu na poplatníka, která se odečte od zálohy na dani. Pokud má poplatník děti, tak se pomocí daňového zvýhodnění může dostat do tzv. daňového bonusu, který mu může být přičten k výplatě. Nakonec vyjde čistá mzda, která se vypočte jako hrubá mzda – sociální a zdravotní zaměstnance – záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti (případně + daňový bonus).

2.11 Postup výpočtu čistého příjmu u zaměstnance na Slovensku

Tabulka 4: Výpočet čistého příjmu u zaměstnance v SR

Hrubý příjem	Příjem + příplatky + odměny
Sociální pojištění zaměstnavatel 25,2 %	HM * 25,2 %
Zdravotní pojištění zaměstnavatel 10 %	HM * 10 %
Sociální pojištění zaměstnanec 9,4 %	HM * 9,4 %
Zdravotní pojištění zaměstnanec 4 %	HM * 4 %
Nezdanitelné části základu daně	Poplatník
Záloha na daň 19 %	HM * 19 %
Daňový bonus	Daňový bonus na děti
Čistý příjem	Hrubý příjem – záloha na daň – soc. – zdrav.

Zdroj: vlastní zpracování podle JASPIS (2022)

Z hrubého příjmu se nejprve vypočte sociální a zdravotní. Pokud má poplatník podepsané prohlášení, lze od hrubého příjmu odečíst nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. Částka se vynásobí 19 %, v důsledku čehož vyjde záloha na daň (zaokrouhлено na dvě desetinná místa). Vypočtenou zálohu na daň lze snížit o daňové bonusy – výsledkem je konečná záloha. Nakonec tedy čistý příjem se vypočte jako hrubý příjem – konečná záloha na dani (Jaspis, 2022).

3 KOMPARACE NA MODELOVÝCH PŘÍKLADECH

Cílem této kapitoly bude porovnání měsíčního i ročního daňového zatížení poplatníků daně z příjmů ze závislé činnosti FO v ČR a SR. Konkrétně bude komparace spočívat v porovnání minimální, průměrné a nadprůměrné mzdy. Příklady se budou týkat daňových rezidentů, kteří u svého zaměstnavatele podepsali prohlášení k dani, tudíž mají možnost uplatňovat si slevu na poplatníka. V následujících podkapitolách se bude vždy jednat o poplatníky, u kterých se bude měnit počet dětí, případné další změny budou vždy doplněny v podkapitole.

V Tabulce 5 jsou uvedeny částky, se kterými budou prováděny měsíční modelové příklady v dalších podkapitolách.

Tabulka 5: Výše použitých měsíčních hrubých příjmů za rok 2022

Výše příjmu	Česká republika	Slovenská republika
Minimální mzda	16 200 Kč	646 € (15 853 Kč)
Průměrná mzda	38 911 Kč	1 295 € (31 779 Kč)
5násobek průměrné mzdy	194 555 Kč	6 475 € (158 896 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

V Tabulce 6 jsou poté uvedeny částky, se kterými budou prováděny roční modelové příklady v dalších podkapitolách.

Tabulka 6: Výše použitých ročních příjmů za rok 2022

Výše příjmu	Česká republika	Slovenská republika
Minimální mzda	194 400 Kč	7 752 € (190 234 Kč)
Průměrná mzda	466 932 Kč	15 540 € (381 352 Kč)
5násobek průměrné mzdy	2 334 660 Kč	77 700 € (1 906 758 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Veškeré přepočty v této bakalářské práci jsou v jednotném kurzu 24,54 Kč/EUR pro daňové přiznání za rok 2022.

3.1 Porovnání daňového zatížení s minimálním příjmem

V této podkapitole je znázorněn výpočet čistého příjmu za měsíc duben v ČR a SR. Minimální mzda v ČR za rok 2022 činila 16 200 Kč a na Slovensku 646 € (15 853 Kč).

Tabulky 7 a 8 znázorňují výslednou daňovou povinnost a výpočet čistého příjmu poplatníka, který nemá žádné dítě, jedno vyživované dítě ve věku 2 let, dvě vyživované děti ve věku 2 a 8 let a tři vyživované děti ve věku 2, 8 a 16 let.

Následná podkapitola 3.1.3 se zabývá roční daňovou povinností výše zmíněných poplatníků v ČR a SR. Pro názornost ve státech budou navíc poplatníci s dětmi uplatňovat slevu na manželku/nezdanitelnou část na manželku a hradit si penzijní připojištění/důchodové spoření.

3.1.1 Výpočet měsíční daňové povinnosti

Nejprve bude uveden výpočet měsíční daňové povinnosti, odvod sociálního a zdravotního pojištění a konečný čistý příjem poplatníků v ČR a SR. Poplatníci se odlišují pouze počtem dětí.

Tabulka 7: Zdanění minimální mzdy poplatníka v ČR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubý příjem	16 200 Kč	16 200 Kč	16 200 Kč	16 200 Kč
Sociální pojištění zaměstnance	1 053 Kč	1 053 Kč	1 053 Kč	1 053 Kč
Zdravotní pojištění zaměstnance	729 Kč	729 Kč	729 Kč	729 Kč
Záloha na daň před odečtením slevy na dani	2 430 Kč	2 430 Kč	2 430 Kč	2 430 Kč
Slevy na dani	2 570 Kč	2 570 Kč	2 570 Kč	2 570 Kč
Daňové zvýhodnění	-	1 267 Kč	3 127 Kč	5 447 Kč
Výsledná záloha na daň/ - Daňový bonus	0 Kč	- 1 267 Kč	- 3 127 Kč	- 5 447 Kč
Čistý příjem	14 418 Kč	15 685 Kč	17 545 Kč	19 865 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedené tabulky 7 na první pohled plyne, že poplatníkovi, který pobírá minimální mzdu vyšla záloha na daň ve výši 0 Kč, a to z důvodu slevy na dani, která převýšila zálohu na daň. Ostatní poplatníci s dětmi mají nárok na vyplacení daňového bonusu, který si jim promítne v čisté mzdě. Každý poplatník s minimálním příjmem musí odvést na sociální a zdravotní

pojištění částku 1 782 Kč, rozdíl mezi poplatníky je tedy pouze v rozdílných částkách daňového zvýhodnění na dítě. Poplatníci s 2 a 3 dětmi dokonce dosahují vyššího čistého příjmu, než je jejich hrubý příjem.

Tabulka 8: Zdanění minimální mzdy poplatníka v SR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubý příjem	646 €	646 €	646 €	646 €
Sociální pojištění zaměstnance	60,72 €	60,72 €	60,72€	60,72€
Zdravotní pojištění zaměstnance	25,84 €	25,84 €	25,84 €	25,84 €
Základ daně	559,44 €	559,44 €	559,44 €	559,44 €
NČZD na poplatníka	381,61 €	381,61 €	381,61 €	381,61 €
ZD po odečtení NČZD	177,79 €	177,79 €	177,79 €	177,79 €
Záloha na daň	33,79 €	33,79 €	33,79 €	33,79 €
Daňový bonus	-	47,14 €	90,74 €	114,31 €
Výsledná záloha na daň/ - Daňový bonus	33,79 €	- 13,35 €	- 56,95 €	- 80,52 €
Čistý příjem	525,65 € (12 899 Kč)	572,79 € (14 056 Kč)	616,39 € (15 216 Kč)	639,96 € (15 705 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

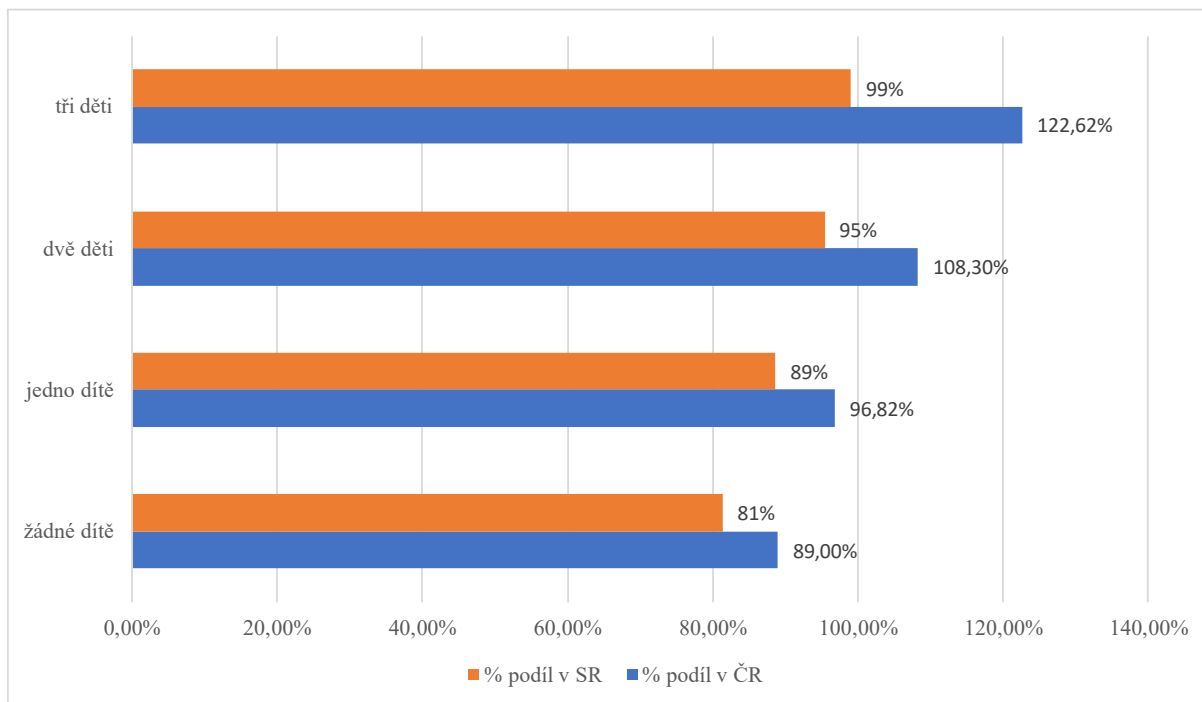
Tabulka 8 nabízí pro změnu výpočet zdanění minimálních příjmů poplatníka SR. Oproti ČR, kdy bezdětný poplatník s minimálním příjmem neodvádí žádnou zálohu na daň, odvede zaměstnanec na Slovensku částku 33,79 € (829,21 Kč). Z důvodu nezdanitelné části základu daně, která se odečítá od ZD, nikoli z vypočtené daně, jako tomu je v ČR. Daňový bonus na děti na Slovensku je vázán k věku dítěte. Zaměstnanec s 1 dítětem ve věku 2 let si uplatní daňový bonus ve výši 47,14 € (1 156,8 Kč). Zaměstnanec s 2 dětmi ve věku 2 a 8 let si uplatní daňový bonus ve výši 90,74 € (2 226,8 Kč) a nakonec zaměstnanec se 3 dětmi má možnost uplatnit si daňový bonus až ve výši 114,31 € (2 805,2 Kč). Na sociálním a zdravotním

pojištění musejí poplatníci s minimálním příjmem na Slovensku odvést částku ve výši 86,56 €.

3.1.2 Daňové zatížení poplatníka s minimálním příjmem v ČR a SR

Pro názornost je uvedena i grafická interpretace, která porovnává podíl čistého příjmu k hrubé mzdě v ČR a SR (viz Obrázek 1).

Obrázek 1: Podíl čistého příjmu k minimálnímu hrubé mzdě v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je na první pohled patrné, že podíl čistého příjmu k minimální hrubé mzdě je procentuálně vyšší pro poplatníky v ČR než na Slovensku. Poplatníkovi v ČR bude vždy vyplacen vyšší čistý příjem než poplatníkovi na Slovensku. Je to z důvodu rostoucí hodnoty daňového zvýhodnění na děti v ČR. Čeští poplatníci s dvěma nebo třemi dětmi dokonce přesáhli výši minimálního hrubého příjmu. Na rozdíl u slovenských poplatníků, kdy ani zaměstnanec se třemi dětmi nedosáhne na plnou výši hrubého příjmu.

3.1.3 Výpočet roční daňové povinnosti

Další podkapitola se bude zabývat roční daňovou povinností v ČR a SR u poplatníků s minimálním příjmem. Pro roční výpočty daňové povinnosti se vychází z částek, které byly použity pro výpočet minimální čisté mzdy. Bude se jednat o poplatníky, kteří si hradí penzijní připojištění/důchodové spoření v takové výši, aby si mohli uplatnit nejvyšší možný odpočet/NČZD. Poplatníci s dětmi si navíc uplatňují slevu na manželku/nezdanitelnou část na

manželku. Taktéž úhrn vyplacených záloh na dani anebo naopak úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů vychází z předchozích příkladů dále vynásobeny dvanácti měsíci.

Tabulka 9: Zúčtování minimálního ročního příjmu poplatníků v ČR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Základ daně	194 400 Kč	194 400 Kč	194 400 Kč	194 400 Kč
Odpočet penzijního připojištění	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč
Základ daně po snížení	170 400 Kč	170 400 Kč	170 400 Kč	170 400 Kč
Zaokrouhlený ZD	170 400 Kč	170 400 Kč	170 400 Kč	170 400 Kč
Daň	25 560 Kč	25 560 Kč	25 560 Kč	25 560 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manželku	-	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Daň po slevách	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění	-	15 204 Kč	37 524 Kč	65 364 Kč
Daň/- daňový bonus	0 Kč	- 15 204 Kč	- 37 524 Kč	- 65 364 Kč
Úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů	0 Kč	15 204 Kč	37 524 Kč	65 364 Kč
Zbývá doplatit/ - přeplatek	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 9 lze pozorovat roční zúčtování poplatníka v ČR s minimálními příjmy. Na první pohled je patrné, že jsou poplatníci s finančním úřadem vyrovnání, jelikož nebyla odvedena záloha na daň z důvodu minimální mzdy, nevzniká nárok na vrácení zálohové daně. Daňové zvýhodnění na děti bylo poplatníkům vypláceno měsíčně. Poplatníci s dětmi si sice uplatňují slevu na manželku v ročním zúčtování, avšak daň zůstává stále ve výši 0 Kč.

Tabulka 10: Zúčtování minimálního ročního příjmu poplatníků v SR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Roční příjem	7 752 €	7 752 €	7 752 €	7 752 €
Úhrn povinného pojistného	1 038,72 €	1 038,72 €	1 038,72 €	1 038,72 €
Základ daně	6 713,28 €	6 713,28 €	6 713,28 €	6 713,28 €
NČZD poplatník	4 579,26 €	4 579,26 €	4 579,26 €	4 579,26 €
NČZD manželka	-	4 186,75 €	4 186,75 €	4 186,75 €
NČZD důchodové spoření	180 €	180 €	180 €	180 €
Upravený základ daně	1953,99 €	0 €	0 €	0 €
Daň	371,26 €	0 €	0 €	0 €
Daňový bonus na dítě	-	565,68 €	1 088,88 €	1 371,72 €
Daň/-daňový bonus	371,26 €	- 565,68 €	- 1 088,88 €	- 1 371,72 €
Úhrn vyplacených záloh na dani	405,48 €	-	-	-
Úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů	-	160,2 €	683,4 €	966,24 €
Zbývá doplatit/ - přeplatek	- 34,22 € (840 Kč)	- 405,48 € (9 950 Kč)	- 405,48 € (9 950 Kč)	- 405,48 € (9 950 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Na rozdíl od ČR, kdy každý z poplatníků má vyrovnané účty s finančním úřadem, tak v SR má každý možnost požádat o vrácení přeplatku, jak je vidět z tabulky 10. Hned na první pohled je zřejmé, že bezdětný poplatník na Slovensku přeplatil svou zálohu na daň, tudíž mu po ročním zúčtování může být vyplacen přeplatek ve výši 34,22 €. Ostatní poplatníci sice každý měsíc získávali daňové bonusy skrze svůj čistý měsíční příjem, ale pomocí NČZD, které nemohou uplatnit v měsíčních zálohách, mají také nárok na přeplatek.

3.2 Porovnání daňového zatížení s průměrným příjmem

V další části je přistoupeno k porovnání daňového zatížení s průměrným příjmem, respektive k výpočtu měsíčního čistého příjmu za měsíc duben v ČR a na Slovensku. Průměrná mzda v ČR za rok 2022 činila 38 911 Kč a na Slovensku 1 295 €.

3.2.1 Výpočet měsíční daňové povinnosti

V následující tabulce bude uveden výpočet měsíční daňové povinnosti, odvod sociálního a zdravotního pojištění a konečný čistý příjem poplatníků v ČR a SR. Poplatníci se odlišují pouze počtem dětí.

Tabulka 11: Zdanění průměrných příjmů poplatníka ČR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubý příjem	38 911 Kč	38 911 Kč	38 911 Kč	38 911 Kč
Sociální pojištění zaměstnance	2 530 Kč	2 530 Kč	2 530 Kč	2 530 Kč
Zdravotní pojištění zaměstnance	1 751 Kč	1 751 Kč	1 751 Kč	1 751 Kč
Záloha na daň před odečtením slevy na dani	5 850 Kč	5 850 Kč	5 850 Kč	5 850 Kč
Slevy na dani	2 570 Kč	2 570 Kč	2 570 Kč	2 570 Kč
Daňové zvýhodnění	-	1 267 Kč	3 127 Kč	5 447 Kč
Výsledná záloha na daň/ - Daňový bonus	3 280 Kč	2 013 Kč	153 Kč	- 2 167 Kč
Čistý příjem	31 350 Kč	32 617 Kč	34 477 Kč	36 797 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11 ukazuje, že v případě, kdy poplatník má příjmy ve výši průměrné mzdy, má povinnost v prvních třech případech odvádět zálohu na daň, která se snižuje v závislosti na počtu dětí. Jestliže nemá žádné dítě, musí odvést částku 3 280 Kč, v případě jednoho dítěte 2 013 Kč, s dvěma dětmi 153 Kč a v případě tří dětí má poplatník nárok na daňový bonus ve výši 2 167 Kč. Na sociálním a zdravotním pojištění musejí poplatníci odvést částku ve výši 4 281 Kč. Následující tabulka uvádí zdanění průměrných příjmů poplatníka SR.

Tabulka 12: Zdanění průměrných příjmů poplatníka SR

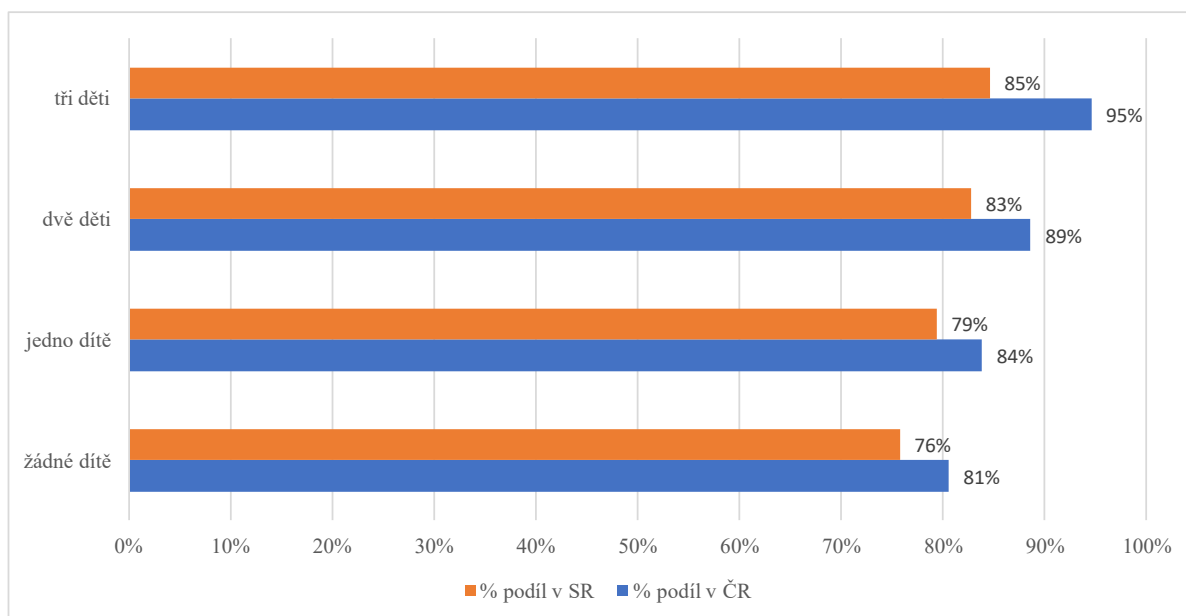
Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubý příjem	1 295 €	1 295 €	1 295 €	1 295 €
Sociální pojištění zaměstnance	121,73 €	121,73 €	121,73 €	121,73 €
Zdravotní pojištění zaměstnance	51,8 €	51,8 €	51,8 €	51,8 €
Základ daně	1 121,47 €	1 121,47 €	1 121,47 €	1 121,47 €
NČZD na poplatníka	381,61 €	381,61 €	381,61 €	381,61 €
Základ daně po odečtení NČZD	739,86 €	739,86 €	739,86 €	739,86 €
Záloha na daň	140,57 €	140,57 €	140,57 €	140,57 €
Daňový bonus	-	47,14 €	90,74 €	114,31 €
Výsledná záloha na daň	140,57 €	93,43 €	49,83 €	26,26 €
Čistý příjem	980,9 € (24 071 Kč)	1 028,04 € (25 228 Kč)	1 071,64 € (26 298 Kč)	1 095,21 € (26 876 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 12 je patrné, že bezdětní poplatníci s průměrnou mzdou na Slovensku odvádějí zálohu na daň ve výši 140,57 € (3 450 Kč). Na sociálním a zdravotním pojištění poplatníci odvedou částku 173,53 € (4 258,4 Kč). Oproti dřívějším případům je slovenský poplatník pobírající průměrnou mzdu povinen platit zálohu na daň ve všech případech, ať už děti má, či nemá.

3.2.2 Daňové zatížení poplatníka s průměrným příjmem v ČR a SR

I tentokrát je zde uvedena grafická interpretace vyjadřující podíl čistého příjmu, tentokrát k průměrné hrubé mzdě v ČR a SR (viz Obrázek 2).

Obrázek 2: Podíl čistého příjmu k průměrné hrubé mzdě v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování

Graf demonstruje mnohem rychlejší procentní růst čistého příjmu k průměrné hrubé mzdě v ČR, než je tomu na Slovensku. Procentuální růst tohoto podílu je v případě ČR kolem 14 % bodů, zatímco v SR pouze 9 % bodů. Opět je vše zapříčiněno daňovým zvýhodněním na dítě.

3.2.3 Výpočet roční daňové povinnosti

Následující podkapitola se bude zabývat roční daňovou povinností v ČR a SR u poplatníků s průměrným příjmem. Pro roční výpočty daňové povinnosti se vychází z částek, které byly použity pro výpočet průměrné čisté mzdy. Bude se jednat o poplatníky, kteří si hradí penzijní připojištění/důchodové spoření v takové výši, aby si mohli uplatnit nejvyšší možný odpočet/NČZD. Poplatníci s dětmi si navíc uplatňují slevu na manželku/nezdanitelnou část na manželku. Taktéž úhrn vyplacených záloh na dani anebo naopak úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů vychází z předchozích příkladů vynásobených dvanácti měsíci.

Tabulka 13: Zúčtování průměrného ročního příjmu poplatníků v ČR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Základ daně	466 932 Kč	466 932 Kč	466 932 Kč	466 932 Kč
Odpočet penzijního pojištění	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč
Základ daně po snížení	442 932 Kč	442 932 Kč	442 932 Kč	442 932 Kč
Zaokrouhlený ZD	442 900 Kč	442 900 Kč	442 900 Kč	442 900 Kč
Daň	66 435 Kč	66 435 Kč	66 435 Kč	66 435 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manželku	-	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Daň po slevách	35 595 Kč	10 755 Kč	10 755 Kč	10 755 Kč
Daňové zvýhodnění	-	15 204 Kč	37 524 Kč	65 364 Kč
Daň/- daňový bonus	35 595 Kč	- 4 449 Kč	- 26 769 Kč	- 54 609 Kč
Úhrn vyplacených záloh na dani	39 360 Kč	24 156 Kč	1 836 Kč	-
Úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů	-	-	-	26 004 Kč
Zbývá doplatit/ - přeplatek	- 3 765 Kč	- 28 605 Kč	- 28 605 Kč	- 28 605 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Každý z poplatníků má možnost požádat zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění. Respektive si může sám osobně podat daňové přiznání a jak z tabulky 13 vyplývá, vznikne poplatníkovi přeplatek na dani. Je to z toho důvodu, že k prokázání nezdanitelné částky základu daně, konkrétně položky „penzijní připojištění“ a ke slevě na dani, konkrétně položky „sleva na manželku“, plátce přihlédne až při ročním zúčtování. Vše je způsobeno sražením zálohové daně v průběhu roku a využitím slev, které je možné uplatnit pouze u ročního zúčtování. Každému z poplatníků napomohla k přeplatku sleva na manželku (mimo bezdětného) a odpočet penzijního připojištění. Důvod přeplatku u poplatníků s dětmi je prostý – každý z poplatníků se sice odlišuje počtem dětí, ale jelikož jsou poplatníkům vypláceny daňové bonusy měsíčně, tak při ročním zúčtování mají vše vyrovnané. Jinými slovy, dostanou plnou částku slevy na manželku a 15 % z částky odpočtu

penzijního připojištění, plus dorovnání sražené zálohové daně vzniklé zaokrouhlením základu daně na celé stokoruny nahoru.

Tabulka 14: Zúčtování průměrného ročního příjmu poplatníků v SR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Roční příjem	15 540 €	15 540 €	15 540 €	15 540 €
Úhrn povinného pojistného	2 082,36 €	2 082,36 €	2 082,36 €	2 082,36 €
Základ daně	13 457,64 €	13 457,64 €	13 457,64 €	13 457,64 €
NČZD poplatník	4 579,32 €	4 579,32 €	4 579,32 €	4 579,32 €
NČZD manželka	-	4 186,75 €	4 186,75 €	4 186,75 €
NČZD důchodové spoření	180 €	180 €	180 €	180 €
Upravený základ daně	8 698,32	4 511,57 €	4 511,57 €	4 511,57 €
Daň	1 652,68 €	857,19 €	857,19 €	857,2 €
Daňový bonus na dítě	-	565,68 €	1 088,88 €	1 371,72 €
Daň/-daňový bonus	1 652,68 €	291,51 €	- 231,69 €	- 514,52 €
Úhrn vyplacených záloh na dani	1 686,84 €	1 121,16€	597,96 €	315,12 €
Zbývá doplatit/ - přeplatek	- 34,16 € (838 Kč)	- 829,65 € (20 360 Kč)	- 829,65 € (20 360 Kč)	- 829,65 € (20 360 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně, jako tomu je v ČR tak i v SR je každému z poplatníků přiznán přeplatek na dani (viz Tabulka 14). Každý z poplatníků musel sice odvádět měsíčně zálohu na dani, avšak po ročním zúčtování má každý z nich možnost zažádat o vyplacení přeplatku. Ačkoliv český poplatník se 3 dětmi měl každý měsíc nárok na bonus, slovenský poplatník odvedl za celý rok měsíční zálohy na daň ve výši 79,05 €.

3.3 Porovnání daňového zatížení s nadprůměrnými příjmem

V poslední dílčí části bude věnována pozornost problematice srovnání daňového zatížení v obou zemích, tentokrát se zohledněním nadprůměrného příjmu. Nadprůměrná mzda bude 5násobkem průměrné mzdy v ČR, částka, se kterou se bude počítat, činí 194 555 Kč, pro Slovensko 6 475 €.

3.3.1 Výpočet měsíční daňové povinnosti

V následující tabulce bude uveden výpočet měsíční daňové povinnosti, odvod sociálního a zdravotního pojištění a konečný čistý příjem poplatníků v ČR a SR. Poplatníci se odlišují pouze počtem dětí.

Tabulka 15: Zdanění nadprůměrných příjmů poplatníka ČR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubý příjem	194 555 Kč	194 555 Kč	194 555 Kč	194 555 Kč
Sociální pojištění zaměstnance	12 647 Kč	12 647 Kč	12 647 Kč	12 647 Kč
Zdravotní pojištění zaměstnance	8 755 Kč	8 755 Kč	8 755 Kč	8 755 Kč
Záloha na daň před odečtením slev	32 303 Kč	32 303 Kč	32 303 Kč	32 303 Kč
Slevy na dani	2 570 Kč	2 570 Kč	2 570 Kč	2 570 Kč
Daňové zvýhodnění	-	1 267 Kč	3 127 Kč	5 447 Kč
Výsledná záloha na daň	29 737 Kč	28 470 Kč	26 606 Kč	24 286 Kč
Čistý příjem	143 420 Kč	144 687 Kč	146 547 Kč	148 863 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tabulky 15 je patrné, že v případě, kdy poplatníkův příjem je ve výši 194 555 Kč, což odpovídá 5násobku průměrné mzdy, musí měsíčně odvádět zálohu na daň, která se musí propočítat skrze 2 sazby, 15 a 23 %. Záloha se jako obvykle snižuje o daňové zvýhodnění na děti. Na sociálním a zdravotním pojištění poplatníci musejí odvést částku ve výši 21 402 Kč. V porovnání se SR dochází opět k rozdílům (viz Tabulka 16).

Tabulka 16: Zdanění nadprůměrných příjmů poplatníka SR

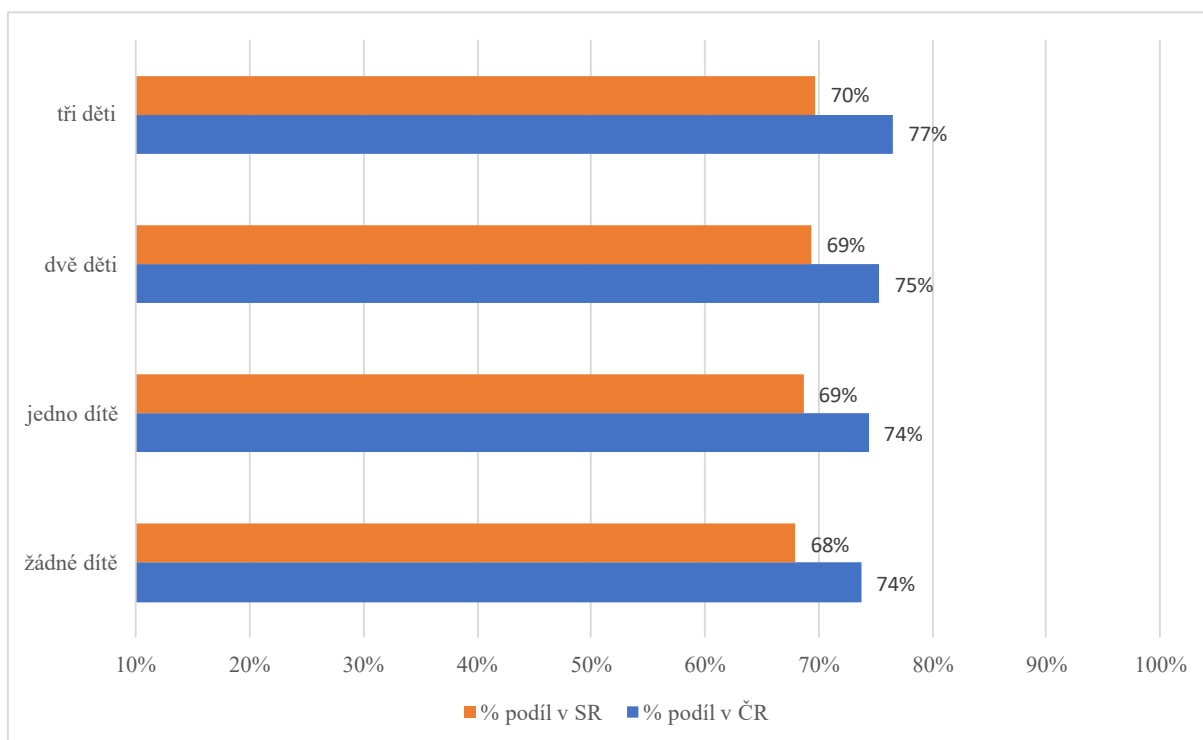
Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubý příjem	6 475 €	6 475 €	6 475 €	6 475 €
Sociální pojištění zaměstnance	608,65 €	608,65 €	608,65 €	608,65 €
Zdravotní pojištění zaměstnance	259 €	259 €	259 €	259 €
Základ daně	5 607,35 €	5 607,35 €	5 607,35 €	5 607,35 €
NČZD na poplatníka	0 €	0 €	0 €	0 €
Základ daně po odečtení NČZD	5 607,35 €	5 607,35 €	5 607,35 €	5 607,35 €
Záloha na daň	1 209,07 €	1 209,07 €	1 209,07 €	1 209,07 €
Daňový bonus	-	47,14 €	90,74 €	114,31 €
Výsledná záloha na daň	1 209,07 €	1 161,93 €	1 118,33 €	1 094,76 €
Čistý příjem	4 398,28 € (107 934 Kč)	4 445,42 € (109 091 Kč)	4 489,02 € (111 317 Kč)	4 512,59 € (114 123 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Lze si všimnout, že poplatníci na Slovensku, kteří pobírají nadprůměrnou mzdu ve výši 6 476 € (158 897 Kč), jsou povinni odvést zálohu na daň ve všech případech, hodnota zálohy je menší, čím více má dětí. Záloha na daň se musí propočítat skrze 2 sazby, 19 a 25 %. Záloha na daň se vypočte přes ZD snížený o nezdanitelné části základu daně, avšak v tomto případě, je nelze použít, jelikož poplatníci pobírají nadprůměrný měsíční příjem. Poplatníci musejí na sociálním a zdravotním pojištění odvést částku ve výši 867,65 €, konkrétně 21 292 Kč.

3.3.2 Daňové zatížení poplatníka s průměrným příjmem v ČR a SR

Grafická interpretace podílu čistého příjmu k nadprůměrné hrubé mzdě znázorňuje tentokrát výrazně menší rozdíly mezi ČR a SR (viz Obrázek 3).

Obrázek 3: Podíl čistého příjmu k nadprůměrné hrubé mzdě v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako v předchozích případech se jeví skutečnost, že český poplatník má vyšší procentuální podíl než poplatník na Slovensku. Rozdíl však není tak markantní jako například u průměrné mzdy, kde se poplatníci se třemi dětmi lišili o 10% bodů, a u minimálního příjmu dokonce o 23,62% bodů. Zde se odlišují pouze o 6% bodů.

3.3.3 Výpočet roční daňové povinnosti

Dále se bude práce zabývat roční daňovou povinností v ČR a SR u poplatníků s nadprůměrným příjmem. Pro roční výpočty daňové povinnosti se vychází z částek, které byly použity pro výpočet nadprůměrné čisté mzdy. Bude se jednat o poplatníky, kteří si hradí penzijní připojištění/důchodové spoření v takové výši, aby si mohli uplatnit nejvyšší možný odpočet. Poplatníci s dětmi si navíc uplatňují slevu na manželku/nezdanitelnou část na manželku. Taktéž úhrn vyplacených záloh na daní anebo naopak úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů vychází z předchozích příkladů dále vynásobeny dvanácti měsíci.

Tabulka 17: Zúčtování nadprůměrného ročního příjmu poplatníků v ČR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Roční příjem	2 334 660 Kč	2 334 660 Kč	2 334 660 Kč	2 334 660 Kč
Odpočet penzijního pojištění	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč	24 000 Kč
Základ daně po snížení	2 310 660 Kč	2 310 660 Kč	2 310 660 Kč	2 310 660 Kč
Zaokrouhlený ZD	2 310 600 Kč	2 310 600 Kč	2 310 600 Kč	2 310 600 Kč
Daň	382 020 Kč	382 020 Kč	382 020 Kč	382 020 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manželku	-	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Daň po slevách	351 180 Kč	326 340 Kč	326 340 Kč	326 340 Kč
Daňové zvýhodnění	-	15 204 Kč	37 524 Kč	65 364 Kč
Daň/- daňový bonus	351 180 Kč	311 136 Kč	288 816 Kč	260 976 Kč
Úhrn vyplacených záloh na dani	356 844 Kč	341 640 Kč	319 320 Kč	291 480 Kč
Zbývá doplatit/ - přeplatek	- 5 664 Kč	- 30 504 Kč	- 30 504 Kč	- 30 504 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Na první pohled je z tabulky 17 patrné, že poplatníkovi vznikne přeplatek. Je to z důvodu, že uplatnění nezdanitelné částky položky „penzijní připojištění“ a slevě na dani, konkrétně položky „sleva na manželku“ plátce přihlédne až při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění. Přeplatky se u poplatníků s dětmi obdobně jako u ročního průměrného zúčtování neliší. Avšak díky způsobu zaokrouhlování základu daně, získají vyšší přeplatek než poplatníci s průměrným příjmem. V porovnání se SR dochází opět k rozdílu (viz Tabulka 18).

Tabulka 18: Zúčtování nadprůměrného ročního příjmu poplatníků v SR

Složky výpočtu	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Roční příjem	77 700 €	77 700 €	77 700 €	77 700 €
Úhrn povinného pojistného	10 411,8 €	10 411,8 €	10 411,8 €	10 411,8 €
Základ daně	67 288,2 €	67 288,2 €	67 288,2 €	67 288,2 €
NČZD poplatník	0 €	0 €	0 €	0 €
NČZD manželka	-	0 €	0 €	0 €
NČZD důchodové spoření	180 €	180 €	180 €	180 €
Upravený základ daně	67 108,2 €	67 108,2 €	67 108,2 €	67 108,2 €
Daň	14 463,87 €	14 463,87 €	14 463,87 €	14 463,87 €
Daňový bonus na dítě	-	565,68 €	1 088,88 €	1 371,72 €
Daň/ - daňový bonus	14 463,87 €	13 898,19 €	13 374,99 €	13 092,15 €
Úhrn vyplacených záloh na dani	14 508,84 €	13 943,16 €	13 419,96 €	13 137,12 €
Zbývá doplatit/ - přeplatek	- 44,97 € (1 104 Kč)	- 44,97 € (1 104 Kč)	- 44,97 € (1 104 Kč)	- 44,97 € (1 104 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Narozdíl od ČR, kde si poplatníci mohou uplatnit jakoukoliv slevu, tak SR je tímto způsobem limitováno, jak je zřejmé z tabulky 18. Poplatníci s vysokým ročním příjmem nemají možnost uplatnit si NČZD na poplatníka, ani na manželku. Proto se ani přeplatky na dani žádnému z nich neodlišují. Každý z nich má možnost požádat o přeplatek ve výši 44,97 €.

4 FORMULACE ZÁVĚRŮ A DOPORUČENÍ

Poslední kapitola bude obsahovat porovnání předchozích příkladů na základě efektivní sazby daně a čistého daňového zatížení. Efektivní sazba daně vyjadřuje rozdíl mezi mírou zisku před zdaněním a po zdanění, ukazuje tedy podíl daně, která se odvede ku hrubé mzdě. Zatímco čisté daňové zatížení bere v potaz i sociální a zdravotní pojištění, ukazuje tedy reálné odvody státu. Tabulka 19 níže bude řešit minimální měsíční příjem poplatníků v ČR a SR.

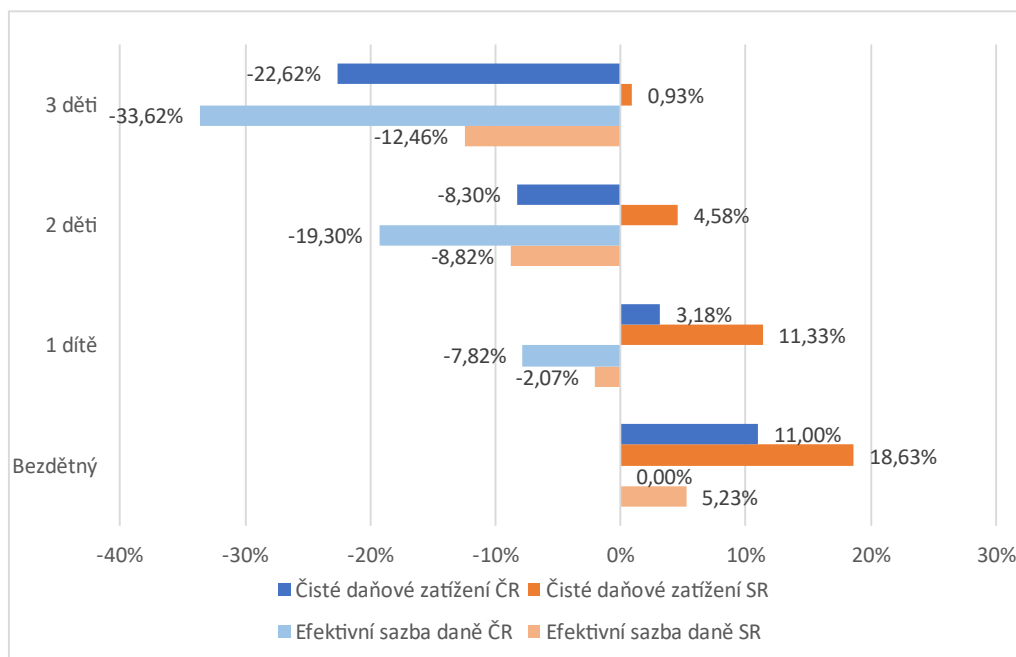
Tabulka 19: Efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení poplatníků s minimálními příjmy ČR a SR

Minimální měsíční příjem				
ČR (16 200 Kč)	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Daň/bonus	0 Kč	- 1 267 Kč	- 3 127 Kč	- 5 447 Kč
SP, ZP	1 782 Kč	1 782 Kč	1 782 Kč	1 782 Kč
Efektivní sazba daně	0,00 %	- 7,82 %	- 19,30 %	- 33,62 %
Čisté daňové zatížení	11,00 %	3,18 %	- 8,30 %	- 22,62 %
SR (646 €)	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Daň/bonus	33,79 €	- 13,35 €	- 56,95 €	- 80,52 €
SP, ZP	86,56 €	86,56 €	86,56 €	86,56 €
Efektivní sazba daně	5,23 %	- 2,07 %	- 8,82 %	- 12,46 %
Čisté daňové zatížení	18,63 %	11,33 %	4,58 %	0,93 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedené tabulky lze vyčíst, že efektivní sazba daně je u poplatníků v ČR nižší než v SR, zpravidla to může být vyšší sazbou daně či rozdílným způsobem výpočtu slevy/NČZD na poplatníka. Sleva na poplatníka v ČR se odečte z vypočtené daně, zatímco v SR se NČZD na poplatníka odečítá už od ZD. U bezdětného poplatníka si také lze všimnout, že český poplatník má nulovou sazbu daně, zatímco slovenský poplatník jako jediný z uvedených výpočtů odvede daň ve výši 5,23 % ze svého ZD. Záporná hodnota u čistého daňového zatížení znamená, že díky uplatnění slev a daňového zvýhodnění má poplatník dokonce vyšší čistou mzdu, než je jeho hrubá mzda. Tohoto jevu si lze všimnout u českých poplatníků se 2 a 3 dětmi.

Pro názornější představu následuje grafická interpretace (viz Obrázek 4), která znázorňuje efektivní sazbu daně a efektivní zdanění poplatníků na základě výpočtů uvedených v předchozí tabulce.

Obrázek 4: Znázornění daňového zatížení poplatníků s minimálním měsíčním příjmem

Zdroj: vlastní zpracování

Následující tabulka porovnává rovněž efektivní sazbu daně a čisté daňové zatížení u poplatníků v ČR a SR, avšak tentokrát s průměrným měsíčním příjmem.

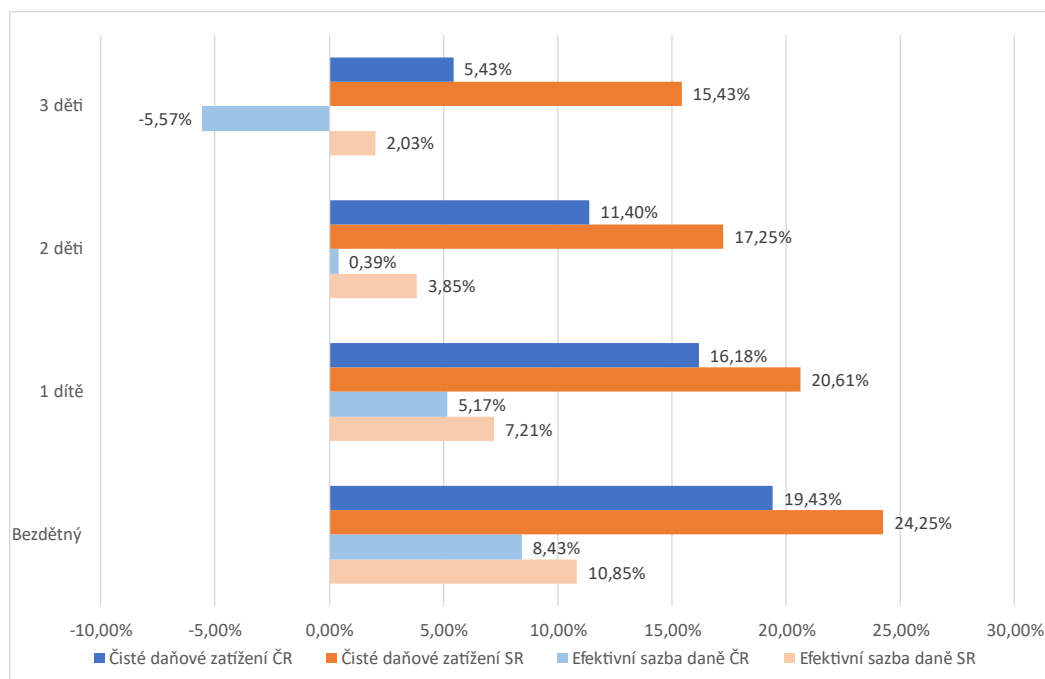
Tabulka 20: Efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení poplatníků průměrnými příjmy v ČR a SR

Průměrný měsíční příjem				
ČR (38 911 Kč)	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Daň/bonus	3 280 Kč	2 013 Kč	153 Kč	- 2 167 Kč
SP, ZP	4 281 Kč	4 281 Kč	4 281 Kč	4 281 Kč
Efektivní sazba daně	8,43 %	5,17 %	0,39 %	- 5,57 %
Čisté daňové zatížení	19,43 %	16,18 %	11,40 %	5,43 %
SR (1 295 €)	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Daň/bonus	140,57 €	93,43 €	49,83 €	26,26 €
SP, ZP	173,53 €	173,53 €	173,53 €	173,53 €
Efektivní sazba daně	10,85 %	7,21 %	3,85 %	2,03 %
Čisté daňové zatížení	24,25 %	20,61 %	17,25 %	15,43 %

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 20 si lze na první pohled u efektivní sazby daně všimnout záporné hodnoty u poplatníka se 3 dětmi, jako jediný ze všech poplatníků totiž dosáhl na měsíční daňový bonus, a to díky daňovému zvýhodnění na děti. Daňové zvýhodnění na 3 děti v ČR dosahuje částky 5 447 Kč, zatímco v SR pouze 114,31 €, v přepočtu 2 805 Kč. Čisté daňové zatížení postupně klesá, ale ani jeden z poplatníků nezíská vyšší čistou mzdu, než je jeho hrubá mzda. Opět pro lepší ilustraci je uveden graf (viz Obrázek 5), který znázorňuje efektivní sazbu daně a efektivní zdanění poplatníků s průměrnými měsíčními příjmy v ČR a SR.

Obrázek 5: Znárodnění daňového zatížení poplatníků s průměrným měsíčním příjmem

Zdroj: vlastní zpracování

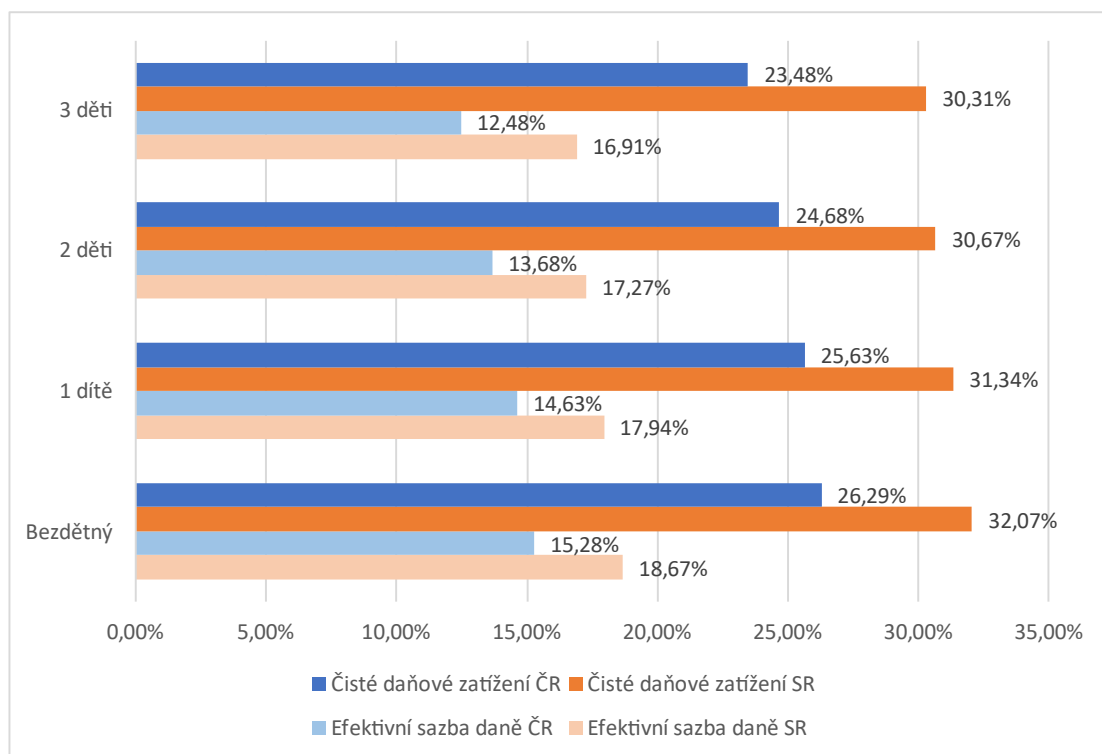
A nakonec poslední tabulka 21 porovnává efektivní sazbu daně a čisté daňové zatížení u poplatníků v ČR a SR s nadprůměrným měsíčním příjmem.

Tabulka 21: Efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení poplatníků s nadprůměrnými příjmy ČR, SR

Nadprůměrný měsíční příjem				
ČR (194 555 Kč)	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Daň/bonus	29 737 Kč	28 470 Kč	26 606 Kč	24 286 Kč
SP, ZP	21 402 Kč	21 402 Kč	21 402 Kč	21 402 Kč
Efektivní sazba daně	15,28 %	14,63 %	13,68 %	12,48 %
Čisté daňové zatížení	26,29 %	25,63 %	24,68 %	23,48 %
SR (6 475 €)	Bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Daň/bonus	1 209,07 €	1 161,93 €	1 118,33 €	1 094,76 €
SP, ZP	867,65 €	867,65 €	867,65 €	867,65 €
Efektivní sazba daně	18,67 %	17,94 %	17,27 %	16,91 %
Čisté daňové zatížení	32,07 %	31,34 %	30,67 %	30,31 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z hlediska nadprůměrného měsíčního příjmu lze zpozorovat minimální rozdíly. Sociální pojistné v obou státech činí podobné částky – pro ČR dosahuje 21 402 Kč a pro SR 867,65 €, převedeno 21 292 Kč. Efektivní sazba daně i čisté daňové zvýhodnění postupně s počtem dětí opět klesá, avšak u ČR je procento daňového zatížení nižší, než tomu tak je v SR, a to z důvodu vyššího daňového zvýhodnění na děti. Lepším výsledkům pro poplatníky v ČR také mohla napomoci sleva na poplatníka, kterou v ČR mohou uplatnit všichni poplatníci, bez ohledu na výši příjmu. Avšak v SR má NČZD na poplatníka limity pro uplatnění.

Obrázek 6: Znázornění daňového zatížení poplatníků s nadprůměrným měsíčním příjmem

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného grafu (Obrázek 6) lze lépe pozorovat rozdíly mezi ČR a SR, čisté daňové zatížení, které více vypovídá o celkovém zatížení poplatníků, se mezi státy liší přibližně o 6% bodů. Lze tedy jednoznačně potvrdit, že poplatníci v ČR jsou mnohem méně zatíženi než poplatníci v SR.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo porovnání problematiky zdanění příjmů ze závislé činnosti v České republice a na Slovensku. Problematika daně z příjmů je velice rozsáhlá, proto se bakalářská práce věnovala pouze zdanění příjmů ze závislé činnosti.

Teoretická část práce se zaměřovala na charakteristiku daně z příjmů fyzických osob a zdanění příjmů ze závislé činnosti obou zemí a seznamuje s legislativou upravující zdanění příjmů, především se zněním zákona o daních z příjmů na území České republiky a na Slovensku, platným pro zdaňovací období roku 2022. U obou zemí se daň z příjmů fyzických osob výrazně neliší, k této skutečnosti přispěla jistě stejná historická minulost.

Praktická část byla vypracována na základě osvojení teoretických znalostí z předchozích kapitol. Zabývala se modelovými příklady, které sloužily ke znázornění dopadu daňového zatížení na příjmy poplatníků. Předmětem komparace byly vždy čtyři typy poplatníků, a to s minimálním, průměrným či nadprůměrným příjmem. Dále v rámci praktické části byly aplikovány ukazatele čistého daňového zatížení a efektivní sazby daně.

Z provedených výpočtů bylo zjištěno, že největší rozdíly zdanění obou zemí jsou způsobeny postupem výpočtu, rozdílnými sazbami, odpočty apod. Hned při stanovení základu daně, kdy u českého poplatníka je základem daně jeho hrubá mzda, u slovenského poplatníka je sice základem daně také jeho hrubá mzda, avšak snížena o sociální a zdravotní pojištění, které dohromady činí 13,4 %, které platí zaměstnanec. Po určení základu daně lze odečíst nezdanitelné části základu daně, které se však v obou zemích liší. Slovenská republika za nezdanitelnou část základu daně bere poplatníka nebo manžela, Česká republika však tyto části bere jako slevy, které se odečítají od vypočtené daně, zatímco na Slovensku se odečítají od základu daně. Dalším výrazným rozdílem v těchto zemích je fakt, že v České republice si každý poplatník může odečíst slevu na poplatníka, pokud je v pracovním poměru. Avšak na Slovensku je při uplatnění nezdanitelné části základu daně na poplatníka omezení, pokud je základ daně větší než stanovený limit, nezdanitelná část základu daně se snižuje a po překročení určité hranice nárok na uplatnění zcela zaniká. Kromě odlišného stanovení základu daně a uplatnění nezdanitelných částí základu daně má každý stát rozdílnou sazbu daně. V České republice je základní sazba daně z příjmů 15 %, v případě nadlimitních příjmů 23 %, zatímco na Slovensku je sazba stanovena na 19 %, v případě nadlimitních příjmů 25 %. Dalším rozdílným rysem obou zemí je možnost snížení daňového zvýhodnění/bonusu na děti.

Daňový bonus na Slovensku tvoří tři částky dle věku dítěte, zatímco v ČR je daňové zvýhodnění bráno dle počtu dětí bez ohledu na věk.

Z výsledků výpočtů na modelových příkladech v obou zemích vyšla vždy lépe varianta českého poplatníka, lze tedy říci, že má ve všech zvolených příkladech nižší daňové zatížení. Ať už u minimálního, průměrného i nadprůměrného příjmu, tak i ve všech případech poplatníků bez dětí nebo s dětmi. Přispěl k tomu fakt, že v ČR jsou rodiny s dětmi více zvýhodněny, než tomu je v SR. Závěrem lze tedy jednoznačně potvrdit, že na Slovensku je vyšší daňové zatížení než v České republice.

POUŽITÁ LITERATURA

CSSZ. *Výše a sazba pojistného* [online]. 2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/vyse-a-sazba>

ČESKO, 2022. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů: Zákon České národní rady o daních z příjmů. *Zákony pro lidi.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

EURES. *Slovensko životní a pracovní podmínky* [online]. 2022 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/slovensko-1>

FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Základné číselné údaje súvisiace s podaním daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2022 [online]. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Aktualne/DP/DPFO/2022/2022.08.12_14_FO_2022_I M.pdf

HNÁTEK, Miloslav, 2023. *Zcela legální daňové triky ...: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. Praha: ESAP, -. ISBN 978-80-907398-8-8.

JASPIS. *Čistá příjem: Postup pro výpočet čisté příjmu v roce 2022* [online]. 2022 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://jaspis.sk/aktuality/cista-prijem-2022>

KUBÁTOVÁ, Květa, 2018. *Daňová teorie a politika*. Wolters Kluwer 2018. ISBN 978-80-7598-166-0.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL, 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi* [online]. Praha: Grada Publishing, [cit. 2022-11-27]. Expert (Grada). ISBN 978-802-4755-618.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2022 - Úplná znění k 1. 1. 2022*. Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3551-6.

MF ČR. *Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění a hazardní hry*. 3. vydání studijního materiálu. Praha, 2022.

MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta a Jan STEJSKAL, 2014. *Teorie a praxe veřejné ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-526-9.

MPSV. *Sociální pojištění v roce 2022* [online]. 2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/socialni-pojisteni-v-roce-2022>

NERUDOVÁ, Danuše, 2017. *Daňová politika v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer. Daně. ISBN 978-80-7552-682-3.

RINDOVÁ, Iva a Jana ROHLÍKOVÁ, 2022. *Zdanění příjmů, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2022*. ANAG. ISBN 978-80-7554-353-0.

SLOVENSKO, 2022. Zákon č. 595/2003 Z. z.: Zákon o dani z příjmov. *Zákony pre ľudí.sk* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595>

Sociální pojišťovna. *Tabulky placení pojistného od 1. března 2022* [online]. 2022 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.socpoist.sk/tabulky-platenia-poistneho-od-1-marca-2022>

ŠIROKÝ, Jan, 2018. Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5.

ŠVAŇOVÁ, Martina. *Daňový bonus na dítě od 1.7. 2022 a od 1.1.2023* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://jaspis.sk/aktuality/danovy-bonus-na-dieta-1-7-2022-a-1-1-2023>

VANČUROVÁ, Alena a Hana ZÍDKOVÁ, 2022. *Daňový systém ČR 2022*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-362-3.

VANČUROVÁ, Alena, 2021. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-236-7.

VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ, 2020. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-887-4.

VSZP. *Zálohy na pojistné* [online]. 2018 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.vszp.sk/platitelia/platenie-poistneho/preddavky-poistne.html>

VYCHOPENĚ, Jiří, 2020. *Daň z příjmů 2020*. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Meritum. ISBN 978-80-7598-774-7.

VZP. *Jakým způsobem se platí pojistné na zdravotní pojištění?* [online]. 2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/zamestnavatel/splatnost-a-dalsi-zasady-pro-platbu-pojistneho/jakym-zpusobem-se-plati-pojistne-na-zdravotni-pojisteni>

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů*, 1992. ISSN 12111244.